Է· ՏԱՐԻ 1869 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ԱՀԵԿԱՆ 4382 — Հ·Տ· 10 ԱՊՐԻԼ 1890 — Ն·Տ· 22 ԱՊՐԻԼ 1890 — ՀԻՋՐ· 3 ՐԱՄԱ ԱՆ 1307 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՌԱՔԵԼԻ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂՎԻ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده نورادونکیان خانده آروره

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԻՆՉ-ՊԷՍ ԾԱՆՈՒՑԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար տարեկան արտաքոյ	160
» » կիսամեայ » »	80
» » եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » տարեկան	200
» » կիսամեայ » »	100
Ծառայ երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » կիսամեայ » »	28

Դուրս գրեալ յայտարարութիւնք համարձակ գնի մը դիմաց ընդունելի են։
Խմբագրութեան գրեալ նամակներ կամ գրութիւն եւ յայտարարութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 10 ԱՊՐԻԼ 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԴՈՐԾԵՐ

Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Տիգրան փաշա և Եգիպտոսի ելմտական խորհրդական Պ· Քալմէր Քարիզ կը գտնուին, Եգիպտոսի առանձնաշնորհեալ պարտուց տոկոսին 5%է 4%ի զեղչման վրայ բանակցելու։ Արտաքին գործոց նախարար Պ· Ռիպոյի հետ արդէն մէկ երկու տեսակցութիւն ունեցան։

Այս զեղչման առաջարկը կուգար Անգլիոյ կողմէ, որ Եգիպտոսի ներքին վիճակը բարեկարգելու գործն ստանձնած լինելով, ելմտական վիճակին բարւոքումն իրեն գլխաւոր կէտ նպատակի դրած էր։ Որովհետեւ վերջին ժամանակներս Նեղոսի հովտին մէջ տիրող խաղաղութեան և ապահովութեան շնորհիւ Եգիպտոսի դրամական վարկը մեծապէս բարւոքած է, Անգլիա կը փափաքէր որ այս բարեփոխեալ վիճակէն Եգիպտոսի դանձն ևս օգտի՝ նուազ տոկոս վճարելով իւր հանրային պարտուց։ Տոկոսեաց զեղչումէն ուզղակի պիտի օգտի ֆելլահ ժողովուրդն, որոյ ծանր տրոց ներքեւ հեծեծագին վիճակն յաճախ նկարագրուած է այնչափ սրտայոյզ շեշտերով։

Ֆրանսա ո՛չ նուազ համակրանք կը յայտնէր ֆելլահներու վիճակին, բայց Եգիպտոսի վերաբերեալ կարգադրութեան մը չմասնակցած կը փափաքէր գիտնալ թէ ե՞րբ վերջ պիտի գտնէ երկրին այժմեան անորոշ վիճակն անգլիական միջամտութեան ներքեւ։ Անգլիա բացորոշ պայմանաժամ չէր նշանակեր, և Ֆրանսա բանակցութեան մտնել չէր ուզեր մինչեւ որ այս հիմնական կէտ չորոշուէր։

Բայց Ֆրանսայի բացասական ընթացքն ի վերջոյ վնաս կը բերէր Ֆրանսայի վարկին Նեղոսի հովտին մէջ, ուր կ'ըսուէր թէ Ֆրանսայի ընդդիմութիւնն է միակ պատճառ Եգիպտոսի դանձուն ծանր բեռի մը տակ մնալուն։ Արտաքին գործոց արդի նախարար Պ· Ռիպօ տարբեր եղանակ մը խորհած է Ֆրանսայի վարկը բարձրացնելու սոյն խնդրոյ առթիւ։ Չի շատանար անգլիական առաջարկութեամբ զոր շատ սահմանափակ կը գտնէ, և փոխանակ Եգիպտոսի միայն առանձնաշնորհեալ պարտուց տոկոսը զեղչելու, կ'առաջարկէ խիվական կալուածներով և պետական հողերով երաշխաւորեալ Տոմէնի և Տայրէի Սէնիէի երկու փոխառութեանց եւս տոկոսները զեղչել։ Եգիպտոսի բարւոյն նախանձախնդիրք ի հարկէ գոհ պիտի լինին այնպիսի ծրագրով մը որ տարեկան չէ թէ 80,000 ոսկի, այլ 300,000 ոսկի խնայել կ'առաջարկէ, մէկի տեղ երեք փոխառութեանց տոկոսներն իջեցնելով։

Ռուսիա որ Ֆրանսայի կը հետեւի, Գերմանիա որ այս պահուս նախանձախնդիր կ'երեւի Ֆրանսայի հետ իւր յարաբերութիւնները մտերմացնելու, և Աւստրիա և Իտալիա, որք Գերմանիոյ կը հետեւին, տրամադրութիւն յայտներ են այս ընդհանուր զեղչման ծրագրոյն յարելու։ և Անգլիա միակ պիտի մնայ, եթէ մինդ ևս չատանալ առանձնաշնորհեալ պարտուց եւեթ տոկոսին զեղչմամբ։ Բայց ֆրանսական առաջարկն այնչափ օգտակար է Եգիպտոսի շահուց որ հաւանական չէ բնաւ զի Մեծն Բրիտանիա ընդդիմանայ։

Եգիպտոս ուրեմն խնդակցութեան արժանի է, քանի որ երկու մեծ ցերութիւններ, փոխանակ իւր պատճառաւ վէճի բռնուելու, իրարու հետ գովելի նախանձայուզութեամբ կը մրցին ըստ կարի լաւագոյն ծառայութիւն մատուցանել իրեն։

Երեսփ· Ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆերկիւսըն, երեսփոխանաց ոմանց կարծիքն հերքելով, պնդեց թէ վերջին ժամանակներս Եգիպտոսի հարստութեան ու բարեկեցութեան չափն զգալապէս աւելցած է։ Թէեւ ինչ ինչ տուրքեր զեղչուած, բայց դանձարանն հասոյթք ընդհակառակն աճած բազմացած են։

Սըր Ճէյմս Ֆերկիւսըն պահպանողական կուսակցութեան բերանն է։ Բայց ահա Պ· Զէմպրլէյն արմատական կուսակցապետն ևս նոյն տեսութիւնը կը հաստատէ, յետ իւր ծանուցեալ ուղեւորութեան Յալէքսանդրիա եւ ի Դահիրէ։ Եգիպտոս վերջերս յաջողած է կատարեալ հաւասարակշռութիւն հաստատել իւր հասութից ու ծախսուց միջեւ։ Աւելին կայ։ Առաջուան բացերուն յաջորդած է հասութից յաւելուած մը, որ տարուէ տարի կը գործածուի տրոց զեղչման, հանրային շինութեանց և կրթութեան ծառայման։ Տոկոսեաց առաջիկայ զեղչմամբ կարելի պիտի լինի հանրօգուտ ուրիշ տնօրինութիւններ ընել։ Դատարանք հաստատուած են երկրին ամենէն հեռաւոր կողմերը։ Պաշտօնէից զեղծումներն և մասնաւորապէս զօրաքաղութիւնը խափանելու համար եւեթ ճիգերն արդիւնաւոր հանդիսացած են։ Տրոց գրութիւնը բարեփոխուած է։ Ֆելլահներն այժմ ճշդիւ գիտեն թէ ի՞նչ պիտի վճարեն Տերութեան։ Տարապարհակ աշխատութիւնը քանի տարիէ հետէ կը զեղչուէր, եւ այս տարի բոլորովին չնչուեցաւ։ Կառավարութիւնն այժմ իւր աշխատցուցած մարդոց վարձք մը կը վճարէ։ Բանակն ևս առաջուան պէս մարդոց և դրամի կողմէ ծանր բեռ մը չէ երկրին։ Նեղոսի ջրանցներու գրութիւնն ընդարձակուած է, ըստ կարի մեծագոյն տարածութիւն մը ոռոգելով։ Նեղոս Եգիպտոսի կեանքն է, և Նեղոսի բարերար ջուրը ո՛րչափ ընդարձակապէս և ո՛րչափ առատապէս բաշխուին երկուց կողմանց անապատներուն, այն չափ աւելի կ'ածէ Եգիպտոսի նիւթական հարստութիւնը։

Սըր Ճէյմս Ֆերկիւսըն ըսաւ թէ Եգիպտոսի մէջ Անգլիա դժուար պարտաւորութիւն մ'ունէր կատարելու։ Բայց այս պատճառաւ ուրիշ Տէրութեանց հետ իւր յարաբերութիւնը չեն խանդարած։

—Անգլիոյ կառավարութիւնը Պապին հետ բանակցութեամբ կարգադրեր է որ Ալէքսանդրիոյ մէջ վերահաստատի լատինական Պատրիարքութիւն մը, իրաւասութեամբ Կարմիր Ծովու եղերաց, Սուդանի և Հապէշստանի վրայ, ի դիւրութիւն այն կողմանց կաթոլիկ ժողովրդոց։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Նախարարապետ Ֆոն Քոփրիվի շատ լաւ տպաւորութիւն թողուց Բրուսիոյ Երեսփ· Ժողովոյն վրայ։ Իւր անդրանիկ ճառն հեռագիրը ծանոյց արդէն։ Արտաքին աշխարհավարութեան տեսակէտով կարեւորութիւն չունէր, որովհետեւ այն կարգի նախթոց վրայ Բրուսիոյ Խորհրդարանին առջեւ չի խօսուիր։ Զօր· Քոփրիվի զինուորական կարուկ բայց քաղաքավար ձեւով մը խօսեցաւ, փափաք յայտնելով Խորհրդարանին հետ մտերմական յարաբերութեանց մէջ մտնելու։ Համոզմամբ յիշեցուց թէ ինք քաղաքական կեանքի մէջ նոր մտած լինելով, ժամանակի մը կը կարօտի փորձառութիւն ստանալու համար։ Մեծապէս ներքոզեց իւր նախորդին քաղաքագիտական նշանաւոր հանճարն, հայրենասիրութիւն և արդիւնալից գործունէութիւն, և հաստատելով հանդերձ թէ ընդհանուր աշխարհավարութեան մէջ փոփոխութիւն չպիտի մնէ, յարեց սակայն թէ Պիզմարքի իշխան Տէրութեան վարչութեան մէջ այնքան մեծ տեղ մը կը գրաւէր իւր արտակարգ կարողութեամբ, որ իւր օրով աննչան մեծաղատաստական նախարարութիւնք յետ այսորիկ պատասխանատուութեան աւելի մեծ բաժին պիտի ունենան գործոց ընթացքին մէջ։ Զօր· Քոփրիվի մասնաւորապէս շեշտեց իւր խօսքն՝ յիշեցնելով թէ այժմ Գերմանիա ունի այնպիսի Կայսր մը որոյ անձնական զօրեղ բնաւորութիւնը նշանաւորագոյն տարրը կը հանդիսանայ հանրային գործոց վարչութեան մէջ։

Հետեւեալ օրը Զօր· Քոփրիվի վերստին խօսք առաւ նոյն ժողովոյ մէջ։ Ընդդիմադիր երեսփոխանք կը գանգատէին Պիզմարքի իշխանի վարչութեան օրով կէս պաշտօնական լրագրաց կատարած դերէն, որք Հանովերի հանգուցեալ թագաւորին Բրուսիոյ կառավարութեան կողմէ դրամեալ գրամներէն նպաստ կ'ընդունէին, Պիզմարքեան քաղաքականութեան նըպաստաւոր յօդուածներ հրատարակելու համար։ Զօր· Քոփրիվի ծանոյց թէ այսուհետեւ կառավարութեան ամէն զեկուցմունք Ռայխսանցլէր պաշտօնական օրաթերթին մէջ պիտի երեւին, և միայն մէկ երկու թերթերու հետ յարաբերութիւն պիտի ունենայ նախարարապետական պաշտօնարանը՝ գերմանական քաղաքակրթութեան հակառակ տարածուած կարծիքները մերթ ընդ մերթ ուղղել կարենալու համար։ Նոր նախարարապետն յարեց թէ իւր պաշտօնի կոչուելէն ի վեր յիշեալ պաշտօնաթերթէն զատ ուրիշ թերթի մէջ բան հրատարակել տրուած չէ կառավարութեան թելադրմամբ։

—Վիլհելմ Կայսր Ֆրանսերէն լեզուաւ սա նամակը գրեց առ Պ· Ժիւլ Սիմոն։— «Տէր, Ցարիներով զՁեզ դնահատելէն ետքն իբրեւ հրապարակագիր, գիտնական և իմաստասէր, Ձեր անձնական ծանօթութիւնն եւս վայելած լինելով, կը փափաքիմ որ լաւ յիշատակ մ'ունենաք այն խաղաղասէր և քաղաքակրթիչ պաշտօնէն որով իմ մայրաքաղաքս եկած էիք։ Ուստի, Ձեզ կը զրկեմ իմ պապս Մեծին Ֆրետերիկի երաժշտական գործոց մէկ հաւաքածոյն։»

Կայսրն այսպիսի նուէր մ'ընելու գաղափարն ունեցած էր երեկոյ մը, երբ իրեն սեղանակից ունէր Պ· Ժիւլ Սիմոն։ «Իմ պապս Ֆրետերիկ Բ·ի գործերն հրատարակել տուի, ըսաւ առ Պ· Ժիւլ Սիմոն, և Ձեզ պիտի զրկեմ ի յիշատակ Ձեր այցելութեան ի Պերլին»։ Կայսրն այս խօսքերուն յիշած է։ Գործը, չբեղապէս տպագրուած և ճոխապէս կազմուած, անուանեալ է. Musikalische Werke Fried richs des Grossen· «Երաժշտական գործք Մեծին Ֆրետերիկի»։

ՍԹԼՆԻԼԻ ԵՒ ԷՄԻՆ

Սըր Ուիլիըմ Մաքիրն, Արեւելեան Ափրիկէի անգլ· Ընկերութեան նախագահն և պաշտօնակիցք կը շարունակեն Թայմի մէջ յօդուածներ հրատարակել Էմին փաշային և գերմանական կառավարութեան դէմ, զոր կ'մեղադրեն առ Պ· Սթէնլի ուղղեալ նամակներն ընդհատած և իւր ձեռքն անցուցած լինելուն համար, և կը հրաւիրեն անդէ կառավարութիւնն որ չչատանայ գերման կառավարութեան անորոշ յայտարարութեամբ ափրիկեան խնդրոց վրայ։

— Լենոէֆոռոս Պէյի թղթակիցն ըսաւ առ Պ· Սթէնլի, ի Բան· «Լրագիրք ոմանք կը պատմեն թէ Էմին փաշա երբեմն Եանեայի կառավարչին քարտուղարն եղած է, յետոյ ամուսնացած է անոր այրի կնոջ հետ, զոր ապա լքած է. հետը տանելով կնոջ մեծ հարստութիւնն, և Ափրիկէի նոր-չա՛ յարեալ մնալուն և Եւրոպա դալ չուզելուն պատճառն այն է որ Եւրոպեան դատարանաց խստութենէն կը վախնայ։»

Պ· Սթէնլի կը հարցունէ թէ «Լենոէֆոռոս Պէյն ևս այս զրոյցներուն հաւատ ընծայած է»։ Թղթակիցն «Ոչ» կ'ըսէ, և Պ· Սթէնլի կը յարէ թէ իրօք չէր արժեր այդպիսի զրոյցներու ականջ կախել։

«Էմին փաշային առաջուան կեանքը չեմ գիտեր։ Ափրիկէի մէջ հաղչուհւոյ մը հետ ամուսնացած է, զայս գիտեմ։ Կինը մեռած է։ Այս ամուսնութենէ ծնած է Էմին փաշային դուստրն Ֆէրիտա, սիրուն աղջիկ 7—8 տարեկան, որ իւր հօրմէն ժառանգած է սուր միտք և գիտնական ճաշակ։ Էմին փաշային Սուսանի վրայ ի գործ դրած փոխարքայական իշխանութիւնն հարկաւ իրեն սիրելի կ'ընծայէ այն ափրիկեան երիտիներ։ Եւ ո՞ւր է այն լքեալ կին։ Եթէ ողջ լինէր, կամ գոյութիւն ունենար, միթէ եւրոպեան գայթակղուցիչ լրաբերներուն առիթ կը պակսէր անոր վրայ մանրամասն տեղեկութիւն տալու։ Իմ անձիս վրայ ևս փորձած եմ թէ շատ դիւրին բան է գայթակղական բաներ գրել հրապարակային մարդոց նկատմամբ։ Ամէն անգամ Եւրոպա վերադառնալուս կը տեսնեմ իմ վրայօք գայթակղալից բան մը պատմուեր է։ Երբ զվիլինիթին գտայ և յետոյա վերադարձայ, մեծանուն Մրսիսարին նամակները զոր հետ բերի՝ շինծու են ըսուեցաւ։ Լրագիր մ'ալ պատմեց թէ իմ յանկարծ ուղեւորութիւնս սոսկ պատրուակ մ'էր անհետանալու համար, որովհետեւ լքած էի սիրուն Եւրոպացի կին մը, զոր կը թողէի մայր տան և վեց զաւակաց։ Այս պատմութեան վրայ միակ ցաւս գիտէ՞ք ի՞նչ է։ Երանի՜ թէ ստոյգ լինէր։ Այսօր ամէն ժամանակէ աւելի կը սիրէի այդ կինն, եթէ գոյութիւն ունենար, և տան և վեց զաւակներս ալ այսօր մեծ մարդիկ կը լինէին, և թանկագին աջակիցներ իմ ափրիկեան ճեռնարկութեանս։ Տան և վեց երիտասարդ Սթէնլիներ՝ ի՞նչ ազուոր կարաւան։»

ԱՐԵՒԵԼԱԳԻՏԱՑ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆ

Արեւելագիտաց լիներորդ միջազգային համաժողովն ի Լոնտոն պիտի գումարի գալ տարի՝ նախագահութեամբ Սըր Հէնրի Ռաուլինսընի։ Արդէն աւելի քան 300 գիտնականներ իրենց մասնակցութեան յայտարարութիւնը զրկած են։ Ֆրանսայի կողմէ դիւաւորապէս պիտի մասնակցին Պ· Օպէռ, անդամ Ֆրանսական Կաճառին (Լնստիթիւ), Պ· Մասպերօ, նմանապէս, և Բրուազիէ մարքիզն, նախագահ Ֆրանսայի հնագիտական ակադեմիական ընկերութեան։ Վսեմ· Ահմէտ Միահաթ էֆ· կը գրէ Թէրճ· Հաբլիմի մէջ թէ գիրք մը կը պատրաստէ յատկապէս Արեւելագիտաց այս լիներորդ ժողովոյն մատուցանելու համար, որով պէտք եղած բացատրութիւնները պիտի տայ թուրք լեզուին, գրականութեան, այբուբենին, օսմ· կրթական գրութեան և այլ յարակից խնդրոց վրայ։

—Ֆրանսայի համալսարանական կրթարանը (Բոլէժ տը Ֆրանս) անցեալ տարի թուրքերէնի դասախօսութեան ճիւղ մ'ունէր։ Այս տարի չընչուեցաւ։ Այժմ առաւելապէս եգիպտական հին լեզուն եւ եգիպտական հնագիտութիւն կ'ուսանուին։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Փորթուկալի երկուք ու կէս միլիոն անգլ· ոսկւոյ փոխառութիւնը խղճալի կերպիւ անյաջող եղաւ Փարիզի հրապարակին վրայ։ Խնդրուած դումարին մէկ փոքր մասն հազիւ ստորագրուելով, կառավարութիւնն ետ կեցաւ և ստորագրողաց դրամն ետ տրուեցաւ։ Ամէն միջոց ի գործ դրուած էր սակայն Ֆրանսացիներն համոզելու համար որ որ իրենց դրամը Փորթուկալի վստահին։ Բայց Փորթուկալ իւր առաջուան փոխառութեանց տոկոսն և դրամատար վճարելու մասին կանոնաւորութեամբ չէր փայլեր, և Անգլիոյ դէմ իւր պայքար դրամատեաց վրայ ստանալու մեծ հարուած տուած էր։ Անգլիոյ դէմ ո՛չ միայն քաղաքական այլ և սեղանաւորական և առեւտրական պայքար մը հրատարակելով, Փորթուկալ Գերմանիոյ կամ ուրիշ մեծ Տէրութեան մը վարկն իրեն օժանդակ չէր առած։

—Սերբիա Ֆինլօ Փորթուկալ հաղարապետն, որուն անդլիական հպատակ Մաքայոնները զարնելը չէ մոռացուած, այս օրերս Լիսբոն կը հասնի, որպէս նորընտիր երեսփոխաններէն մին ալ լինք է։ Մեծ պատասխանատուութիւնք կը կատարուին փառաւոր ընդունելութիւն մ'ընելու այս ժողովրդական զինուորականին։

ՊԱՊԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպական լրագիրք ոմանք վերջերս լուր հաներ էին թէ Պապն քաղաքական իշխանութիւնը դէմի մասնակի վերահաստատելու խորհուրդ մը կայ։ Իբր թէ Պապն իւր ընկերութիւնն աւստրեան Թրենթինոյի կամ Թիրոլի լեռնային գաւառը պիտի փոխադրէ և հոն ինքնուրոյն իշխանութիւն ի գործ պիտի դնէ. եղեր, չեղած ո՛և է Տէրութեան հպատակութենէ։

Պապը կամ կարդինալք այսպիսի խորհուրդ մը երբ տաներ են պահ մը։ Մինչեւ իսկ Վատիկան վերջերս իւր նուիրակաց պաշտօն տուեր է կառավարութեանց կարծիքն իմանալու աշխարհական իշխանութեան վերահաստատման վրայ։ Ամէն կառավարութիւնք միաբերան պատասխաներ են թէ յիմարութիւն կը լինէր այնպիսի խորհուրդ մը տաժել։ Աւստրիա մանաւանդ, կաթոլիկ Տէրութեանց մէջ ամենէն աւելի Պապն պաշտպանութիւն ընող Տէրութիւնը, բացարձակ մերժեր է, և սիրեր է որպէս զի Պապական իշխանութիւնն հայտուի Իտալիոյ պետութեան հետ, ճանչնալով իտալական միութիւնն և թագաւորութիւնը։

Պ· ԲՐԻՍՓԻ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Անպաշտօն և անպատասխանատու վիճակի մէջ ազատական գաղափարներ պաշտպանել դիւրին է։ Իսկ պաշտօնի վրայ եւ պատասխանատուութեան ներքեւ ազատական գաղափարներէն հրաժարիլ աւելի յաճախագէպ է։ Այսոր դառն փորձը կ'առնու Պ· Բրիսփի։ Եւրոպոյ ամենէն ծայրայեղ ազատականներէն կամ լաւ եւս՝ արմատականներէն մին էր Պ· Բրիսփի։ Հանրապետական էր իւր բովանդակ երիտասարդութեան եւ հասուն տարիքին մէջ, իսկ արդ ծերութեան մէջ Չերմ պաշտպանն է թագաւորութեան և թագաւորական

—)(125)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱԼՈՆ ՋՈՒՐՈՒՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Ժէռդռիւտ, կը տեսնես թէ ոտքդ ինկած եմ։ Այս միջոցը միայն ունիմ զքեզ համոզելու համար, այն է քու կարեկցութիւնդ հրաւիրել։ Հաւատա՛ խօսքիս, Ժէռդռիւտ, դէշ, շատ դէշ բան է ինչ որ միտքդ դրեր ես ընել։ Բեղի չափ ես ալ գիտեմ թէ պէտք է արգելուլ անեղի մը դատապարտութիւնը։ Եւ սակայն չպիտի արգելուիմ զայն։ Պատճառն այն է որ, իմ պարտականութիւնս՝ զոր ուրիշներէն լաւագոյն կերպով կը ճանչնամ՝ կը հարկադրէ զիս այդ գործին չխառնուիլ։։ ապա թէ ոչ կրնայ ըլլալ որ ճշմարտութիւնն ըսեմ դատաւորներուն, Հէգոյնն ազատեմ և Ռընօտիէռը պատժել տամ։ Բայց այս բան չեմ կրնար ընել, անկարելի է։ Խղճս կ'արգելու զիս այդ բանն ընելէ։ Եթէ կ'արգելու զիս այդ բանն ընելէ եթէ Ռընօտիէռ՝ հարս անգամ սպանած ըլլար, եթէ սոսկալի, անբմբռնելի վատութիւն մը իսկ գործած ըլլար։։։ չեմ գիտեր ի՞նչ սրբապղծութիւն։։։ Նորէն չը պիտի կրնայի բան մը ընել։ Ժէռդռիւտ, դուն չար կին մը չես, մի՛ հետեւիր առաջին շարժմանդ։ Այդ շարժումը, կ'ըմբռնեմ, սրտիդ արդարութենէն թելադրեալ է։։։ ուստի չեմ նեղանար։։։ և ապացոյցն այն է որ եթէ խոստանաս ինձ մէկուն չըսել այդ գաղտնիքը, զքեզ քովս կը պահեմ, և ըրածներուդ հակառակ՝ չեմ ճանրեր զքեզ։

Ժէռդռիւտ, իր որդին այսպէս ծնրադիր տեսնելով, դժուարաւ կը զսպէր արտասուքը։

Ինքն անոր վիշտ կը պատճառէր ու այնքա՞ն կը սիրէր զանիկայ։

Նօէլը լացուցնել կուտար, եւ սակայն յօժարակամ պիտի նուիրէր իր կեանքը՝ անոր վիշտ մը խնայելու համար։

—Ո՛հ, պարոն երէց, բաւ, ոտքի ելէք, մի՛ մնաք այդպէս, ոտիցս առջեւ։ Ես խեղճ ազախին մըն եմ։ Ո՛հ, Տէր Աստուած, իր արտասուացը դիմանալու զօրութիւն չպիտի ունենամ։ Այս բանը ծանր է ինձ համար։ Եւ սակայն հարկ է, հարկ է։

Այս ամենը կըսէր, խօսքը մերթ քահանային ուղղելով եւ մերթ ինքզինքին։

—Ժէռդռիւտ, կը պաղատի՛մ քեզ։

—Պարոն երէց, ոտքի ելէ՛ք։

—Ո՛չ, Ժէռդռիւտ, չպիտի ելլեմ մինչեւ որ չխոստանաս ինձ՝ մշանջենապէս պահել այս գաղտնիքը։

—Եթէ գիտնայի՛ք, պարոն երէց։

—Բան մը գիտնալ չեմ ուզեր։

—Սակայն այնպիսի ահաւոր ոճիրներ կան որ վրէժխնդրութիւնը ներելի է։

—Ես չեմ վիճաբանիր, Ժէռդռիւտ, այլ կ'աղաչեմ։ Զե՞ս հաւատար խօսքիս, երբ կ'ըսեմ քեզ թէ իմ պարտականութիւնս է լռել, նոյն իսկ երբ ամենասիրեցեալ էակիս վրայ ըլլայ խնդիրը։

—Այո՛, կը հաւատամ ձեզ։

—Եթէ չես հաւատար, Ժէռդռիւտ, երթանք եպիսկոպոսը գտնել։ Ինքը կըսէ ձեզ։։։

—Ի՞նչ հարկ։

—Ուրեմն, Ժէռդռիւտ,։։։

—Ուրեմն չեմ ուզեր որ անմեղ մը պատժուի, չեմ ուզեր մանաւանդ որ Ռընօտիէռն նման վատ և գազրելի արարած մը այլ եւս իրը պարկեշտ մարդ մը ճանչցուի։

Երէցն ոտքի ելաւ։

Իր հրացայտ աչքերը բարկութիւն և յուսահատութիւն կ'արտայայտէին։

—Թշուառակա՛ն կին, դուշեց։

Ժէռդռիւտ շատ աւելի զօրաւոր էր որդւոյն բարկութեան առջեւ քան անոր արտասուացն առջեւ։ Եթէ Նօէլ շարունակէր ալէրսել, գուցէ հէգ կնոջ սիրտը կակղնար։ Այժմ որ կ'սպառնար, իր պարարիւթիւնը վերստացաւ։

—Պարոն երէց, ձեր խօսքերը տրամաբանական չեն բնաւին։ Երբ Ռընօտիէռ եղեռնագործ տաեղին առջեւ եկաւ, ձեր եղբայրը որոշած էր պաշտպանել զայն։ Զկ'ք յիշեր թէ ինչ ջանքեր ըրիք այն ժամանակ զինքը ետ կեցուցնելու համար այդ ընթացքէն, թէ ինչ բուռն եւ ցաւալի վէճեր տեղի ունեցան մէջերնիդ, ձեր եղբօր այդ խորհուրդին պատճառաւ։ Ջերմագին կերպով պաղատեցաք անոր որպէս զի իր տարաղդը չգործածէ բժիշկն ազատելու համար։ Եւ երբ եղբայրնիդ կը հարցարարձէր զձեզ, ձեր բուն միտքը գիտնալ ուզելով, չգուշակելով թէ ինչո՞ւ համար այնքան բուռն կերպով կը պնդէիք եւ ինչո՞ւ համար կուզէիք որ ըստ կարելւոյն հաւանականութիւն մատ անոր դատապարտուելուն, ի՞նչ պատասխանեցիք նմա։ Ձեր հօր խօսքն ըրիք։ Ըսիք թէ կոմսին եւ Ռընօտիէռի միջեւ գաղտնիք մը կեցած ըլլալու է, եւ թէ քանի որ հայրերնիդ՝ մեռած պահուն հրամայած էր իր որդւոյ՝ երբէք զի ներել բժշկին, հարկ էր հնազանդիլ այդ դերադասն եւ խորհրդաւոր կամաց։ Այս ըսածներս ճշմարի՞տ են, պարոն երէց։

—Այո՛, ճշմարիտ են։

—Եւ եղբայրնիդ կը զարմանար։ «Դո՛ւն, կ'ըսէր, դո՛ւն բարութեան և ներողամտութեան Աստուծոյն ներկայացուցիչը, կը հրամայե՞ս ինձ ատել»։ Կը յիշէք անշուշտ, պարոն երէց, այն վիճաբանութիւնը որ տեղի կ'ունենար ընթրեաց պահուն, ընթրիք մը յորում պատրաստած կերակուրներուս ձեռք չդպցուցիք ամենեւին, այս ալ ըսենք անցողակի։։։

—Կը յիշեմ։

—Արդ, այսօր դերերը փոխուած են, ինչպէս կ'երեւի—դէմ ձեր կողմէն—վասն զի ես նոյնը մնացած եմ։ Բայց դո՛ւք, պարոն երէց, դուք ատելով կ'ուզէիք ի կորուստ մատնել բժիշկը, թոյլ չտալով Պ· Անարէին որ պաշտպանէ զայն։ Այսօր նոյն բանը չէ։ Դուք կ'ուզէք զինքն ազատել, թոյլ չտալով ինձ օգուտ քաղել դաղտնիքէ մը զոր դիպուածաւ իմացած եմ։ Ի՞նչ է այս հակասութեանց պատճառը։

—Եւ եթէ ըսեմ քեզ, Ժէռդռիւտ, թէ օրտիս խորը կը պահեմ միշտ միեւնոյն հակակրական զգացումն որ ատենօք թելադրած էր ինձ այդ խօսքերն ըսելու։ Մի՞թէ այս իսկ չի՞ հաստատեր թէ կ'ըմբռնեմ պարտականութեանս մեծութիւնը, քանի որ պարտաւորուած եմ հակակրութեանս առարկայ եղող անձը պաշտպանել։

Քահանայն չէր համարձակեր ըսելու թէ կ'ատէր։ Իր հակակրանքն՝ ատելութիւն էր։ Եւ կը սոսկար, երբ այս բանին վրայ կը մտածէր։

—Ուրեմն պիտի պատասխանեմ թէ պէտք չէ երկու անգամ փորձել զԱստուած։ Առաջին անգամ ձեր եղբայրն ուզեց Ռընօտիէռը փրկել։ Երկրորդ անգամ՝ դուք։ Եւ այդ մարդուն համար այսքանը շատ է, պարոն երէց, չա՞տ է։ Ինքը շատ պիտի զարմանար եթէ լսէր որ իր պատիւն ու կեանքը Վիլլատոնի մը ձեռաց մէջն էին եւ թէ կը խնայէիք այդ պատուոյն ու կենաց։

—Ինչէ՞ն գիտէք։ Ի՞նչ բանի կ'ակնարկէք։

—Վերջապէս, պարոն երէց, բաւ Ժէռդռիւտ առանց ուղղակի պատասխանելու, ես այնպէս կը տեսնեմ թէ Ռընօտիէռը պաշտպանելն յանցաւոր ըլլալ է, ինչպէս բրաւ ձեր եղբայրը, եւ ինչպէս դուք իսկ կ'ուզէք ընել։ Այդ մարդը մեծ ոճիր մը գործած է։ անպաշտպան խեղճ կին մը սպանած է։ Բայց ո՞վ գիտէ թէ ուրիշ մեղքեր ալ չունի։ Անշուշտ իր բարի բնաւորութեան ուղղութեանը համար չէր որ հայրերնիդ կ'ատէր զինքն այդքան։ Այդ մարդն ամէն չարիք հասցնելու կարող է։ Ինքզինքնուդ վրայ ապահո՞վ էք, պարոն երէց։ Եւ եթէ այդ մարդուն յոռի արարքը գիտնայիք, եթէ գիտնայիք մանաւանդ թէ որո՛նք են իր զոհերը։։։ ապահով եմ թէ թոյլ պիտի տայիք ինձ, ձեզմէ անկախ կերպով, ի գործ դնել Աստուածային արդարութիւնը։

—Ըսել է դուն բան մը գիտես, բաւ երէցն անոր թեւը սեղմելով։

—Ես բան մը ըսի՞ օր այդպիսի ենթադրութիւն մը յառաջ բերէր։

—Ձեր բոլոր խօսքերն այդ բանը կը հաստատեն։

—Ուրեմն, ենթադրենք պարոն, թէ բան մը չըսի։

—Սակայն պիտի պատասխանեմ ձեր անուղղակի հարցմանը։ Կարծեմ՝ արդէն պատասխանեցի։ Ինչ որ ալ ըլլայ այդ մարդուն վատութիւնը, որքա՛ն ալ անարժան ըլլայ կարեկցութեան, ես չեմ կրնար խոստովանութեան գաղտնիքը մատնել։ Եւ աւելին պիտի ըսեմ։ Եթէ սպանութեան ամբաստանութիւնը Շանդկրըլէի ջաղացպանին նման խեղճ արարածի մը տեղ՝ իմ ընտանեացս մէկ անդամին վրայ ծանրանար, եղբօրս վրայ, կամ օրինակի համար հօրս կամ մօրս վրայ, եթէ ոչի եղած ըլլայն, դարձեալ լռութիւն պիտի սպանի, յաւիտենական լռութիւն։։։ կը հասկնա՞ս։

(Շարունակելի)

գերդաստանին Իտալիոյ, որուն հաւասարապէս կը ծառայէ։ Գրելու և խօսելու ազատութեան անկեղծ և եռանդուն ջատագովն էր իւր բոլոր կենաց մէջ, իսկ արդ թղթակիցներ և խմբագիրներ կ'արտաքսէ Հռոմէ, — և ամենայն խստութեամբ կ'արտաքսէ, — որովհետեւ իւր ջատագոված գրելու ազատութիւնն ի գործ կը դնեն։

«Թո՛ղ Ֆրանսայիք ալ նոյն բանն ընեն իտալացի թղթակիցներուն», կ'ըսէ Պ. Քրիսպի։

«Բայց ո՛չ, մեք Իտալիոյ Նախարարապետին պէս տեղի չունինք վախնալու մեզ անենպատ քննադատութիւններէ», կը պատասխանեն Ֆրանսայիք վսեմաբար, որք կը յիշեցնեն թէ Հանրապետութեան հաստատումէն ի վեր բնաւ թղթակից չէ արտաքսուած ֆրանսական հողէն։

Մէկ գերման և երկու ֆրանսացի թղթակիցներէն զատ, Պ. Քրիսպի այս օրերս արտաքսել կուտայ նաեւ զՊ. Քառի, ընկեր զուլիցերացի, խմբագիր պապական Մարդէս-ը Ռոմ լրագրին։

Իտալացի մի քանի խմբագիրներ ալ, զորս չի վայլեր իրենց երկրէն վռնտել, դատարանի առջեւ պիտի քաշուին, և եթէ դատապարտուին, պիտի բանտարկուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓԽՈՆՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ԺԴ Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 13 ապրիլ, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Առեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 7ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ համձին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք ազօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

10 ապրիլ 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Տեղեկագիր Կաթողիկոսական Խորհրդարանական Ցանձնաժողովոյ։ Շրջանակութիւն վիճաբանութեան։ — (ԴՈՒՆԱԿԱ)

Ատենադպիր՝

Մ. Ց. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Ամն. Ս. Պատրիարք Հայրը տեղեկագրելով առ ամենայն Հայոց Հայրապետն Վեհ. Տ. Մակար Ս. Կաթողիկոս՝ թէ մէկ քանի եպիսկոպոսաց վարդապետք կան, խնդրած է Ն. Վեհափառութենէն թէ ե՞րբ կը բարեհաճի եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն կատարել, որպէս զի այդ վարդապետք ըստ անմ՝ ուղեւորին ի Ս. Էջմիածին։

Այս վարդապետաց մէջ կան Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան և Կեսարիոյ առաջնորդ Գեր. Տրդատ Ծ. վարդապետ Պալեան։

Կրօնական Ժողովը, որ Զատկական տօներու առթիւ գադրեցուցած էր իւր նիստերն, երեկ ի նիստ դումարեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամն. Ս. Պատրիարք հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Գաբրիէլի եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի։

Ժողովը զբաղեցաւ իւր օրակարգին վրայ դիզուած բազմաթիւ անհատական և ամուսնական խնդրոց կարգադրութեամբ։

Ամն. Ս. Պատրիարք Հայրն հեռագիր մը ուղղելով Հալէպի առաջնորդ Գեր. Մովսէս վարդապետ Կէօմրիւքճեանին՝ հրաւիրած է զնա անմիջապէս մայրաքաղաք գալ։

Շաբաթ օրը Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ Ազգ. Երեսփոխան Սերոբէ էֆ. Ազնաւորեանի յուղարկաւորութեան հանդէսը։ Հանդուցեալն՝ թէպէտ եօթանասունհնգամեայ ծերունի մը՝ իւր կենաց մինչեւ վերջին ժամանակները գործունէութեամբ և աշխատութեամբ կ'անցուներ։ Արուեստով փաստաբան էր, և ազգային շրջանակի մէջ երեսփոխանական պաշտօնէն զատ՝ վարած էր նաև դատական խորհրդականի պաշտօնը Եուսուֆեան Վարչութեան մէջ։ Այդ պաշտօնավարութեանը միջոցին մեծ աշխատութեամբ պատրաստած էր ամուսնական օրէնագիրք մը որ իրենամեայ և կարեւոր երկասիրութիւն մըն է։

Սերոբէ էֆ. Ազնաւորեան կ. Պոլսոյ մէջ առաջին հայն եղած է որ քառասուն տարի առաջ մասնակցած է Ազատ Որմնադրականութեան, և այդ գաղափարն հետզհետէ տարածելով ի մեզ, բազմաթիւ հետեւողներ ունեցած և հիմնած է Սէր օթեակը։

Հանդուցեալը կը թողու երեք զաւակներ՝ որոց մին Յովսէփ էֆէնտի Ազնաւուր, ծանօթ ճարտարապետը։

ԴԱՀԱՊԵՏԵՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեմ բարեսէր նուիրատուաց անուններն, որք հաճեցան իրենց նը-ուէրներով մեր Հաստատութեանս 27ի չափ պատսպարեալները։

	ղրշ.
Աշն. Տ. Մաքրիկ Թ. Օտեան Սարմաթամուրքի գաղաբեալ Գրասիրական ընկերութիւն ձեռամբ «Աբեւելք» լրագրոյ խմբագրութեան	30
Վսեմ. Զինոյ պէյ Մերճամէթեանն իւր Աշն. գասեր ամուսնութեան առթիւ ձեռամբ «Աբեւելք» լրագրոյ խմբագրութեան	626
Մեծ. Յարութիւն էֆ. Սիսսեան Անվերաքանակ, ձեռամբ Ջերան էֆ. Նազարեանի	216
Մեծ. Լասիպ էֆէնտի Ճեզվէճեան	54
	40
	966

Պրուսայու Առաջնորդ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան Սբ.-Եպիսկոպոս Զամիլեան ինչպէս շատ անգամ նոր պէս և յայս նուագ յանուն Որբանոցիս տեղւոյն բարեսէր Ազգայիներէն 100 կողբ աւելի Պրուսայի «խաւլու», մեսաքս թաշկինակ, գուլպա, շապիկցու կտաւ և այլն հանգանակելով բարեհաճած է զր եղ ձեռամբ Աշն. Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեանի։

Մեծ. Իհրան էֆ. Տեօքմէճեան 24 տուզ. կոճակ։

Մեծ. Հշան էֆէնտի Կ. Պէրպէրեան՝ 25 օրի. «Հեղինէ» կամ «Ցաղկանց կողով»։

Բարեպաշտ ոմն՝ մէկ տարեկան «Ցաղիկ Մանկանց»։

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Տեսուչ Մայր Դպրոց-յեան Ա.Ջլանց Որբանոցի

1890 Ապրիլ 5 19

Խոսագիր

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖԷՆՏԻ ԽՈՆՋԷԿԻԼԵԱՆ

Ցեռ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն եւ փոխեցաւ առ Քրիստոս՝ ի խոր սուգ համակելով իւր կողակիցն ու զաւակունքը, եւ ազգականներն ու բազմաթիւ բարեկամներն։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, ապրիլ 11, չորեքշաբթի, ժամ 3 ին ի Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյ Դասը-դիւի, ուստից մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն ազգային գերեզմանատունը։

10 Ապրիլ 1890 Դատբդիւղ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՇՏՕՆԱԲԼԵԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԵՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Եկմէնի Դամիտ գաւառակին գայմագամանուանեցաւ Համամի պէյ, նախկին պաշտօնեայ Պաղտատի արքունի հողա՛րու։

Եկմէնի Զէյտիկէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի Քէմալի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Բազըրգի։

Սանիյէ Մի-թէմիզի ատենեան տրուեցաւ Պեռական Խորհրդոյ դիւանին քարտուղարներէն Քնազիմ պէյի։

Սալիսէի ատենեան՝ Երուսաղէմայ նախնական ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Վասըֆ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Քաղաքապետութեան՝ հանրային մաքրութեան ընդհանուր շրջան տնօրէն Մէհմէտ Նէշէթ էֆէնտիի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա երէկ իրիկուն Բաբէր. Մեծ-եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ խնդրոց վրայ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ցէֆթ երեսանէի վերատեսուչ Ալի Բէյզ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բաբէր. Մեծ-եպարքոսին հետ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Բալիչէ և իտալական դեսպան Պառոն Պլան երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բաբէր. Մեծ-եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

— —

ՕՍՄ. ԱՐԺԷՔՈՒՂԹ

Եղնական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա շաբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին մատոյց այն բացատրական տեղեկագիրը որ թուականներով և հաշիւներով կը պարզէ օսմ. պարտատոմսից փոխոխման գործողութիւնը։

Մէնդէս՝ կ'ըսէ թէ, թէպէտ կարելի էր աւելի նպաստաւոր պայմաններ յուսալ բ-ոլ-էրէ արժէքողոց փոխոխման համար, բայց ըստ որում սեղանաւորական խմբակն արդէն իսկ գումարներ վճարած է Մալիյէին, կը կարծուի թէ խնդիրը նորէն ձեռք չը պիտի առնուի և թէ կայս. Իրատէ մը պիտի վաւերացուն այս ելմուական գործողութիւնն իր նախնական վիճակին մէջ։

* * *

Լ. Հէրալտ եւս կը կարծէ թէ նախարարաց խորհուրդն իւր կիրակի առաւը նստին մէջ զբաղելով վերոյիշեալ խնդրովն, որոշեր է այժ տալ ելմուական նախարարին և միւս նախարարաց տեսութեան՝ ի մասին պարտատոմսից փոխոխման։

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ

Իտալական կառավարութիւնն Իտալիոյ ոչ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Կրթական նախարար Վսեմ. Միւնիֆի փաշայի։

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան երէկ Մէարիֆի պաշտօնատունը գնաց և այդ պատուանշանն անձամբ յանձնեց Ն. Վսեմութեան։

— —

ՐՈՒՄՈՒՂՈՒՆ

Զինուորական մեծ էշալներ և բարձրաստիճան սպայք երէկ իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուեցան և իրիկունն անդ ընելով, երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

* * *

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ մայրաքաղաքս գտնուող բոլոր զինուորաց վաշտերը, Բամազանի մէջ կարգաւանն իրիկուն կայս. պալատն մօտ գտնուած որոշեալ տեղն երթալով իփթարն անդ ընեն և իւրաքանչիւրին իրրեւ գրամական պարգեւ տրուի իւր ամսեմսոչակին հաւասար դումար մը։

— —

ՍԸՐ ԷՏԵՂԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ

Օսմ. կայս. Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն Սրբ Էկար Վինսընդի Լոնտոն ուղեւորելէն առաջ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իմթիազի արծաթ շքագրամբ շնորհել նմա։

— —

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Յունաց Ամն. Պատրիարքին համար ծանուցուեցաւ թէ հինգշաբթի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցեր է։ Յոյն լրագիրը, որք ի սկզբան հրատարակած էին այս լուրն, ի վերջոյ հերքած են զայն, ըսելով թէ Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքն այդ օրը կայս. պալատ երթալով այցելութիւն տուած էր բժշկապետ Մավրոյէնիի փաշային, կայս. անձնապահ զօրաց հրամանատար Բէուֆ փաշային և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց ամանց։ Ասկից ծագումամ առած էր նախապէս հրատարակեալ լուրը։

* * *

Յունաց Ամն. Պատրիարքը Սինոդի անդամ անուանած է Տէրքոնի, Վէրիասի, և Սօզօբոլիսի մետրապոլիտներն որք կը յաջորդեն Նիկիոյ, Քաղկեդոնի և Քուանթիի մետրապոլտաց։

— —

ՔԼԷՄԱՆԴԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Պուլկարիոյ իշխանին մայրը՝ Քլէմանդին իշխանուհին՝ շաբաթ առաւօտ Ադրիանուպոլիս երթալով, քաղաքն այցելեր է։ Ն. Բարձրութիւն նոյն երեկոյին իսկ Փիլիպէ դարձեր է։

Ադրիանուպոլոյ կուսակալը մասնաւոր պատիւներ ընծայեր է իշխանուհւոյն։

— —

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ԲԱԺՆԵՌՈՒԹԻՒՆ

Բերայի լրագիրը կը հաստատէն Կ. Պոլսոյ գործակալութեան երէկի հեռագիրը, թէ Պառոն տը Հիրշի պատկանող Արեւելեան երկաթուղեաց բաժնեմուղիք կը գնուին սեղանաւորական խմբակի մը կողմէ։ Այս գնումը կատարուած է եղեր ձեռամբ Պէրլինի Տէօյչ Պանքին և Վիէննայի Առեւտրական Պանքային։ Չ'կարծուիր որ Աբդուլրիոյ-Հուսնդ արիոյ պետական երկաթուղիք մասնակցին այս գործողութեան որուն մէջ մասնակցութիւն ունի Օսմ. Կայս. Պանքան։

— —

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԳԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Վերջին մարտ ամսոյն մէջ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան հասոյթք 4000 ոսկւոյ աւելութիւն մը ցոյց կուտան բաղդատմամբ 1889 տարւոյ միևնոյն ամսոյ հասութից։

— —

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Շաբաթ և կիրակի դիէրները Ֆրանսական դեսպանատան մէջ կազմակերպեալ մեծ վաճառահանդէսն՝ ի նպաստ Բերայի ու Ղալաթիոյ աղքատաց՝ 30,000 ֆրանք հասոյթ թողած է։

— —

ԲԵՐԱՅԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ

Բերայի Թաղական Խորհուրդը Զատկի առթիւ չորեք, հաւկիթ և այլն բաշխած է Կալաթա Սերայի բանտին մէջ գտնուող 9 հայ բանտարկելոց։

Տիկին Զարիֆի եւս չորեք և այլն բաշխած է նոյն բանտին մէջ գտնուող յոյն բանտարկելոց։

— —

ԿԱՄՈՒՐՋ Ի ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐ

Ծանուցուեցաւ արդէն թէ ֆրանսայի դրամատեարք ոմանք մտադիր են արտօնութիւն խնդրել Բումելի Հիսարէն յԱնատօլու Հիսար կամուրջ մը շինելու համար, որպէսզի Եւրոպիոյ երկաթուղւոյ գիծերը միացուին ասիական երկաթուղւոյ գծերուն։ Այս զրոյցք օր օրի հաստատութիւն կը գտնեն։

Անգլիական լրագրոյ մը տուած տեղեկութեանց համաձայն մէկ քանի ֆրանսացի երկրաչափներ այդ մտօք ծրագրեր պատրաստած են, որով այդ կամուրջ ուր հարիւր մեդր երկայնութեան մը վրայ պիտի կառուցուի, և ծովուն վրայ առանց յենարան մը ունենալու միակ կամար մը պիտի ձգուի մէկ եզերքէն միւսը։

Կամուրջն այնչափ հաստատուն պիտի ըլլայ որ ամենէն զօրեղ և ծանրաբեռն կառախումբը պիտի կրնայ անցնիլ առանց վտանգի։ Այդ կամուրջի շինութիւնը յանձն առնող դրամատեարք գիտնալով հանդերձ ըլլալիք մեծագոյն ծախքն, արտադրելի շահուց համար ոչ է տարակոյս մը չունին եղեր։

Ցայսմիկ չէ թէ Առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ի՛նչ ընդունելութիւն պիտի ընէ այս առաջարկութեան, միանգամայն թէ այդ կարգի ձեռնարկութիւն մը ի՛նչ օգուտներ կրնայ ընծայել։

ԿԱՆՈՆԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Գաւառակաց գայմագամներու, գիւղախմբոց միւտիւրներու և թղթակցութեանց տնօրէններու ընտրութեան համար կարգեալ յանձնաժողովոյ իրաւասութեան վերաբերեալ կանոնագրոյն 14րդ յօդուածը սրբագրուած է հետեւեալ կերպիւ և վաւերացած կայս. Իրատէով։

Յօդուածք ԺԴ.— Առանց քննութեան կրնան գայմագամ ընտրուիլ անոնք որք գայմագամ ընտրուելու համար միւտիրութեան քննութիւն տուած և ընտրելիութեան գիրն ստանալէ յետոյ չորս տարի իրրեւ միւտիր և կամ երեք տարի իբրեւ գայմագամի փոխանորդ, բարւոք պաշտօնավարութիւնը ունեցած են, անոնք որք նահանգաց ու գաւառաց մէջ պաշտօնավարած են իրրեւ դատարանաց նախագահ, իրրեւ վերաքննիչ ու նախնական ատեաններու ընդհանուր դատախազ եւ իրրեւ նահանգաց թաղապետական ժողովներու նախագահ, անոնք որք սոյն կանոնագրի հրատարակութեան թուականէն առաջ վիլայական ի ձեռին վարած են գիւղախմբերու միւտիւրութեան պաշտօնն, ինչպէս նաեւ իրրեւ թաշկաւոր պաշտօնեայ հինգ տարի ծառայած են Բ. Դրան թղթակցութեանց դիւաններու մէջ իրրեւ քարտուղար կամ վարած են մայրաքաղաքիս կառավարական այլ եւ այլ պաշտօնատանց մէջ թղթակցութեանց դիւաններու դեր-տնօրէնի եւ իտարէի ժողովոյ առաջին քարտուղարի պաշտօնը եւ անոնք որք ընտրելիութեան գիրն ստանալէ յետոյ հինգ տարի ծառայած են գաւառաց մէջ իրրեւ թղթակցութեանց տնօրէն, կամ իրրեւ գայմագամ պաշտօնավարած են և կամ սոյն կանոնագրոյ հրատարակութեան թուականէն առաջ երկար տարի վարած են միւտիրի և գայմագամի փոխանորդութեան պաշտօններն առանց ընտրելիութեան գիր մը ունենալու ի ձեռին։

Դատական նախարարութիւնը գոհունակութեան գիր մը ուղղած է Բերայի պատժական ատենին նախագահ Համտի էֆէնտիի, գովելով նորա եռանդուն գործունէութիւնը։

—Ըստ տեղեկութեանց Հէպէբէրի, Քիւշիք Զէքմէճէի գայմագամը խնդրած է ձեռնհաս իշխանութենէն որ Դատական նախարարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը զրկուի, քննելու համար այն անպատեհութիւններն որք տեղի կ'ունենան գաւառական ի մէջ ի գործ դրուած այլ և այլ ոճրագործութեանց հեղինակներու դատապարտութեան և վկայից երդում տրուելուն առթիւ։

—Բաղաքապետութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք կարգուած են, որք Բանգալի տաքիր մայրաքաղաքիս ամեն կողմերը պիտի շրջին և պիտի հսկեն որպէսզի պակաս հացեր եւայլն չվաճառուին։

—Շաբաթ առաւօտ ի Բերա, Հաճարա գարեջրատան գէմ կիսովին հրկիզեալ նպարավաճառի խանութը 1000 ոսկւոյ ապահովագրեալ էր Սը՚ ընկերութեան, իսկ այդ խանութին վրայ գտնուած տուները 2000 ոսկւոյ ապահովագրեալ էր Ֆենէյէ և Գենֆէնտ ընկերութեանց։

Այս հրդեհին պատճառած վնասը 400 ոսկի կը հաշուի։ Մեծամեծ ջանքերով կարելի եղած է այս հրդեհին ծաւալումն արգելուլ, մասնաւորապէս ջանիւք ռուսական դեսպան Պ. Նելիտովի որ անձամբ արկածի վայրը փութալով, դեսպանատան ջրհանը գործածել տուաւ իր հսկողութեան ներքեւ։ Նոյնպէս հրդեհին մարելուն մեծապէս նպաստած է ապահովագրական ՆորԹհ Պրիթիշ ընկերութեան գործակալ Դանիէլ էֆ. Սերօբեան։

—Կայս. հրամանաւ՝ Իմթիազ պատուանշանի արծաթ շքագրամը տրուած է Տիարպէքիրի պատժական ատենին նախագահ նախագահ Նամիմ էֆէնտիի։

—Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ վիճակագիր մը պատրաստել թէ Թուրքիոյ մէջ գտնուած գործարանք ի՛նչ կարգագրեն և ի՛նչ գործողութիւններ կը կատարեն։

—Առջի գիշերը ժամ դ ին Պոլսոյ Տիվան Եոլէն անցնող կառք մը Յակոբ անուն մարդ մը կոխոտեց։ Յակոբի ձախ ոտքը վնասուած ըլլալով, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Իսկ կառապանը ձերբակալուեցաւ։

—Ամսոյս առաջին օրը Մանիսայի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է առանց ոեւէ վնաս պատճառելու։

—Երէկ ի Բերա Թարլա Պաշիի մէջ մէկ քանի անծանօթ չարագործներ յարձակեցան կայս. անձնական Գանձուն պաշտօնեայներէն Յարութիւն էֆէնտիի եղբօր վրայ։ Չարագործք անոր դրամն յափշտակելու վրայ էին երբ դրացիք օգնութիւն փութացին և չարագործք ձեռնունայն խոյս տուին։

—Բերայի ոստիկանութիւնն, աւստրիական հիւպատոսարանի դռամսին առաջնորդութեամբ, Թէրէզ Լուիսի անուն աղջկան մը տունը կոխեց։ այդ աղջիկը, զանազան պատրուակներով, շատ մը տուներ ներկայացած և արժէքաւոր նիւթեր գողցած էր։ Թէրէզ Լուիսի կեղծ անուն մըն է զոր կը կրէր, ինքը Ճիօվանիի անուն աւստրիացի քարտուղարի մը քոյրն էր։ Ոստիկանութիւնն այդ տան մէջ չը կրցաւ գտնել ոչ Թէրէզ Լուիսին ո՛չ ալ անոր գողցած նիւթերը, և իւր խուզարկութիւնները կը շարունակէ ամէն կողմ։

—Արհեստական վարժարանին (Մէքթէպը Սէնայի) տեսչութիւնը վարժարանին մօտ խանութ մը պիտի վարձէ, ի տես հասարակութեան դնելու համար աշակերտաց կողմէ շինուած այլ և այլ նիւթեր։ Տեսչութիւնը նոյնպէս արտօնութիւն խնդրած է քաղաքապետութենէն, որ Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ գտնուած թաղապետական պարտիզին մէջ ցուցահանդէս մը կազմակերպուի նոյն վարժարանի արտադրութեանց համար։

—Երէկ իրիկուն Ալիքօ և Գօչօ անուն երկու յոյներ նաւակով մը Գալաթգիւղէն Գարաքէօյ կուգան կազմօղ գնելու։ Ի գարձին, նաւակն՝ հովուն սատկութենէն կղզիներուն բացերը կը մղուի։ Գալաթգիւղի մէջ իրենց ընկերները տեսնելով որ Ալիքօ և Գօչօ կ'ուշանան, ծովեզերը կ'երթան և դիտակով կը նշմարեն նաւակը զոր ալիքները կը տարուբերէին։ Իսկոյն երկու հայ նաւավարներ՝ Եղնա և Մինաս, ու Եօրկօ Գարաքազանա անուն յոյն նաւավար մը մակոյկով ճանրայ կ'ելլեն եւ կ'երթան կ'ազատեն երկու նաւաբեկեալներն, որոց մակոյկը կիսովին ջուր առած էր և ընկղմելու մօտ։

—Ամբաստանիչ ատեանը, կ'ըսէ Հաբէբէ, իրրեւ ոճրագործ ամբաստանած է Եորկի անուն մարդ մը, որուն վրայէն ի Թուրքիա մուտքն արգիլեալ յանարէն լրագիր մը գտնուած էր։ Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազն ևս իւր գատաւորը պատրաստած ըլլալով, խնդիրը յանձնուած է Եղեռնագատ ատենին։

—Կայս. հրամանաւ ձրի տոմսակներ պիտի տրուին 147 ը անձանց, որք Սուրբ Լիւսյի Հիմայաղնին հետ մինչեւ Պէրութ պիտի երթան։

—Պրուսայի հնահանգին մէջ երեք գիւղեր հաստատուած են Բուսէլիցի գաղթականաց բնակութեան համար։ Այս գիւղերէ մին, որ Երթողրուլ գաւառի Եէնիշէհր գաւառակին մօտ կը գտնուի, Սըլտրըմ կոչուած է, երկրորդն, որ Նիկիոյ մօտ կը գտնուի, Օրխանիյէ կոչուած է, եւ երրորդն, որ Կէմլիյիի մօտ կը գտնուի, Սուլթանիյէ կոչուած է։ Այս գիւղերէ առաջինը կը պարունակէ քառասուն տուն, երկրորդը երեսուն եւ հինգ տուն եւ երրորդը՝ տասն եւ ութը տուն։

—Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը Զիհնի փաշա իւր բնակութիւնը Պոլսէն փոխադրած է յԵրէնքէօյ, իւր ամարանոցը։

—Եէմէնի կուսակալն որոշմամբ՝ Հոտէյտայի ու շրջակայից այլ եւ այլ տուրքերն, որք ցարդ ամբողջովին վարձակալութեան կը տրուէին, յետաստրիկ զատ զատ վարձակալութեան պիտի տրուին։ Այս որոշման իրրեւ արդիւնք այդ վարձակալութեան գնոյն՝ 4 420 000 ղրուշի վրայ, ցարդ 500000 ղրուշի յաւելումմ մը եղած է։

—Զմիւռնիոյ մէջ այս օրերս մարմարներն երեւան եկած ըլլալով, տեղւոյն Իտալիի ժողովը հետեւեալ կարգադրութիւնն ըրած է այդ վնասակար անասունները բնաջինջ ընելու համար։ Զմիւռնիոյ եւ շրջակայ գիւղերէից մէջ գտնուող եւ տան և հինգ տարեկանէն վեր եղող իւրաքանչիւր արու բնակիչ, առանց բացառութեան, պարտ ապրիլ 5 ի հինգշաբթի օրէն սկսեալ հինգ օրուան մէջ հինգ օխա մարմար եւ կամ իւրաքանչիւր օխայի համար 5 ական ղրուշէն քսան-հինգ ղրուշ յանձնել ոստիկան-գինուորաց հրամանատարի պաշտօնատան մէջ գումարեալ յանձնաժողովին եւ փոխարէն ստացագիր մը առնուլ։ Յանձնաժողովն, իւր մօտ ունենալով մարդահամարն տուամբը, պիտի բաղդատէ մարմարն եւ կամ դրամ բերողներու անուններն եւ անոնք որք ո՛չ մարմար եւ ո՛չ դրամ բերած են, իրրեւ կառավարական հրամանաց անհնազանդ, պիտի դատապարտուին յիսուն ղրուշ տուգանաց։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Պերլին, 21 ապրիլ։

Կայսրը Պրէմ դնաց, և ջերմագին եռանդեամբ ընդունուեցաւ։

Ռիօ-Եանէյրօ, 20 ապրիլ։

Պ. Ֆլորիանօ Փէյխէթթօ պատերազմական նախարար անուանեցաւ Պ. Պէնժամէն Բոնսթանի տեղ, որ կրթական նախարար եղաւ։ Պրազիլիոյ նորաստատ վարչութիւնն հեռագրաց և թղթատարութեանց նախարարութիւն մ'ալ կազմեց։

Փարիզ, 20 ապրիլ։

Ոստիկանութեան նախարարն ամսոյս դէպ ի վերջը ծանուցում մը հրատարակելով պիտի յայտարարէ թէ մայիս 1 ին ամեն ցոյցեր խստիւ պիտի արգիլուին։

Թուլոն, 20 ապրիլ։

Պ. Բառնօ ի փոխադարձ այցելութեան գնաց Իթալիա զրահաւորն, և վերստին խնդրեց ծովակալէն որ իւր շնորհակալիքն յայտնէ Ումբերթօ թագաւորին։

Պ. Բառնօ ապա գիտեց ծովակալ ընդծովեայ նաւուն խորասուզման փորձերն, և վեց թորփիտոնաւերու յարձակումն Լա Բուսան զրահաւորին վրայ։

Ֆրանսական նաւատորմիղն ապա ճամբայ ելաւ դէպի Բորտիքա կղզին։

Պուքրէշ, 21 ապրիլ

Կարոլ թագաւորն և Էլիզաբէթ թագուհին Սինայիայի ամարանոցէն Պուքրէշ վերադառնալով, յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտան ժողովրդէն։

Հռոմ, 21 ապրիլ

Պապն ընդունեց 6000 իտալացի ուխտաւոր։

Լիսպոն, 21 ապրիլ

Էլոնորա լրագիրը կը հրատարակէ Բէլիմանի (Մողամպիք, Արեւելեան հարաւային Ափրիկէ) կառավարութեան մէկ բողոքն ընդդէմ անգլիացի հիւպատոսին, բողոքուկէղ զինուորներուն Շիրէէն քաշուելէն յետոյ Թիասայի երկրին մէջ նորա ունեցած վարմունքին համար։

Փեշթա, 21 ապրիլ

Լրագրաց տնօրէնք որոշեցին թայլտալ որ իրենց գրաշարները չ'աշխատին մայիս 1ի օրը։

Պերլին, 21 ապրիլ

Երէկ կայսերական պալատն մէջ հանդիսաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ դեսպանաց։ Ներկայ էին Աւստրիոյ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի դեսպանք իրենց կիներով, Թուրքիոյ, Իտալիոյ և Սպանիոյ դեսպանք, բոլոր զինուորական կցորդք և Պ. ֆոն Քաբրիվի։

Պրուսէլ, 21 ապրիլ

Թագաւորը երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Սդէնլիի հետ։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	110
3 » » » (վճարելի)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 90
3 » » » (վճարելի)	22 97 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջց. Ս. Սերի	20 15
Զօրայնի գոցուելէն վերջը »	20 14
Բերայի մէջ »	20 13
Առաւօտուն բացուելուս »	20 13
Այս օրին »	20 13
ԽՍԹԻԴՐԱՁԷ ՏԱՐԻԼԻ	
Երէկ երեկոյ	54 9
Այս առաւօտ	54 10
Այս օր	54 10
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԴԷՊՈՅ	
Ծանուցութիւն Ա. Սերի	39 3/4
» Բ. »	24 5/8
» Գ. »	20 15
ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՔ	
Մօսիէթէ դէնէրալ Աշխ. Լիր.	4 28
Ռէնթէ դէնէրալ Օսմ. »	9
Կանք ոք Գոնտ » »	7 12
Հոս Հանմ է վալէօր » »	4 33
Թրամուէյ » »	490
Լուսմէլի երկաթուղի ֆր.	73 5/8
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	— —
Ռամնիթուզթ Լավրիօմի Գ. կ.	126
ԸՆԹԱՑՔ ԳԱՐՈՒՈՅ	
Օսմանեան ոսկի գրշ.	100
20 ֆրանքանոց »	87 23
Անգլիական ոսկի »	110 8
Իմպերիալ »	90 35
Ռիսիմի »	51 15
Լուսլի թղթադրամ »	8 30
» արծաթ »	76
Մէջ. արծաթ. (տարբ.) »	108 12
Վէքսոց »	103 20
Չէկոց »	103 10
Մէթալիք »	100 10
Թասֆիյէ »	10 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 21 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 92 1/2
» » 4 1/2 %	106 85
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	18 47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	74 50
» » Բէտիի բաժնեթուղթք	246 25
Պանք Օթոման	559 37 1/2
Գրէտիթ Լիոնէ	712 50
Իսպանական Ռանթ 5 %	93 85
Էգիպտական 5 %	470
Բրիօրիթէ թիւրք	500
Եգիպտական միացեալ	485 62 1/2
Պանք տը Բարի	785
Օսմ. մնդթ. արժէթուղթ	434 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2285
Սպանիական արտաքին	73 1/8

ԱԲՐԱՀԱՄՈՒ ԿԵՆԱՑ
ԹՈՒԱԿԱՆԸ

Այս օրերս հնագիտաց աշխարհին մէջ խնդիր մը ալ յուզուեցաւ (1), որուն տեղի տուած էր Ժօզէֆ Հալէվիի Փարիզի արձանագրութեանց կաճառին հաղորդած նորոգ յիշատակարանն, որով Աբրահամու կենաց ժամանակն որոշել կը ջանայ՝ եգիպտաբաբելական ժամանակագրութեան տրուած տեղեկութեանց համեմատ։

Աստուածաշնչեան այլեւ այլ մատենագիրք մանական թուականներ կընծայեն մեզ, որոց ամբողջին գումարն՝ Աբրահամու ի Պաղեստին եկաւորութեան թուականը կը ցուցնէ (2100 ամաւ յառաջ քան զՔ.)։

Ծննդոց գրքին (Գլ. ԺԴ) մէջ կը կարդանք, ըստ մեր նախնեաց թարգմանութեան. «Եւ եղեւ ի թագաւորութեանն Ամրափաղայ արքայի Սենաարայ, Արիովք արքայ Սելլասարայ և Քոդողագոմոր արքայ Ելամայ, և Թարգաղ արքայ ազգաց, ետուն պատերազմ ընդ Բաղակայ արքայի սոդոմացւոց, և ընդ Սենայ արքայի ադամացւոց, և ընդ Սիմոբորայ արքայի սեբոյիմացւոց, և ընդ Թագաւորին Բաղակայ, այն ինքն է Սեգովր»,զոր երբայական բնագրին այժմու ընթերցուածոց համաձայնելով պէտք է այսպէս թարգմանել. «Եւ եղեւ ի թագաւորութեան Ամրափաղայ արքայի Սենաարայ, Արիովքայ արքայի Ելլասարայ, Քոդողագոմորայ արքայի Գոյիմայ (2), սոքա ետուն պատերազմ ընդ Բարայ արքայի Սոդոմայ, և ընդ Բարայայ արքայի Գոմորայ, ընդ Սենարայ արքայի Ադմայ, և ընդ Սիմոբորայ արքայի Սեբոյիմայ, և ընդ Թագաւորին Բաղայի (այնինքն է Բեգովրայ)»։ Ս. Գրոց այս հատուածին նայելով՝ Աբրահամու եւ յիշեալ թագաւորաց միջեւ համաժամանակութիւն մը կը տեսնուի. քանզի Աբրահամ Քոդողագոմորայ և Նորա դաշնակից թագաւորաց ձեռքէն թափեց Սոդոմայ թագաւորին և Նորա մարտակցաց աւարներն, ընդ որս եւ զՂովտ։

Միւս կողմանէ սեպագիր արձանագրութիւններէն յայտնի է՝ թէ ի Բաբելոն Քուդուր-Լագոմար անուն եղեմ են իշխան մը Երի-Աքու անունով որդի մ'ունէր, որ կը թագաւորէր ի Լարսա. և այն ժամանակ Ամրապալա անունով բաբելացի հպատակ իշխան մըն ալ կար, որ բուռեռագրութեանց մէջ շատ տեղ Համմուրաբ կոչուած է։ —Ծննդոց գրքին մէջի վերեւ յիշատակուած իշխանաց հետ ասոնց նոյնացումն՝ արդէն բազմաթիւ ասորագէտներէն և Հալէվիէն առաջարկուած է, այսինքն թէ Քուդուր-Լագոմար՝ Քոդողագոմորն է, Լարսա՝ Ելլասարն է. իսկ Համմուրաբ՝ Ամրափաղն է։

Օպպերտ՝ բաբելոնեան ցանկ մը իրեն հիմ բռնելով կը ծանուցանէ թէ Համմուրաբի Աբրահամէն երկու դար յետոյ եկած է, և ոչ թէ ժամանակակից են իրարու։

Արդ Հալէվի կը յայտարարէ թէ այդ հատակոտոր և մեծաւ մասամբ եղծեալ ցանկն իբրեւ ժամանակագրական հիմ չկրնար ծառայել։ Այդպիսի հիմն բռնելու է եդիպտացի Տուտմես Գ թագաւորին իշխանութեան՝ աստեղաբաշխօրէն ստուգեալ թուականն։ Որովհետեւ ասիկայ (Տուտմես Գ) իշխեց Քրիստոսէ 1503-1449 տարիներ առաջ, Ամենոփիս Դի գահակալութիւնն ալ 1419ին (Ք. Ա.) կը դիպի. նոյնպէս և Բաբելոնի Բուրնաբուրիաշ թագաւորին ժամանակակից Ամենոփիս Դի գահակալութիւնն եւս՝ չորեքտասաներորդ դարու (Ք. Ա.) վերջերը կը հանդիպի։ Եւ զի, —ըստ Նաբոնիդի տուած տեղեկութեան, — Համմուրաբի կ'իշխէր Բուրնաբուրիաշէն 700 տարի առաջ, հետեւաբար ժամանակակից է Աբրահամու, Ատուածաշունչ մատենագրաց՝ մեզ ընծայած թուականին համեմատ։

Դալով Օպպերտի, սա կը պնդէ այն ժամանակագրական դրութեան վրայ՝ զոր քաղած է բաբելոնեան ցանկէն, որուն արժէքը-կը ժխտէ Հալէվի։ Այդ արժէքն, և Օպպերտին անկից հանած հետեւութիւններն ընդունած ու վկայած են ասորագէտք։

Թիշեալ ցանկն այնպէսի կարգի ընդհատութիւն (lacune) մը կ'ընծայէ, որ վիճաբանութեան դրուած թուականին հետ վերաբերութիւն մը չունի։ Նաբոնիդին տուած տեղեկութիւններն ալ կը ճշդուին և կ'ստուգուին յաւելմամբ այն մասնական ժամանակաց, որք կ'ընծայուին իւրաքանչիւր իշխանի, իւրաքանչիւր հարստութեան (dynastie). որպէս և Համուրաբիի տեղն ստուգութեամբ նշանակուած է անդ՝ ի ԻԳ դարու նախ քան զՔրիստոս։

(1) Տե՛ս ի Revue de l'Orient.

(2) Ոմանք Գոյիմ կը դնեն ազգաց տեղ. իսկ անուանի եգիպտաբան Մասբերօ կըսէ՝ «Մինչեւ ցաց բարբարոս ազգաց թագաւոր»։ Ըստ իս՝ գոյիմ բառն երբայական և կամ արաբական գաս=ազգ բառն է, որ ըստ երբայական քերականութեան գոյիմ եղած է յոգնակիի մէջ։

Ոբընան կը վախնայ թէ մի՝ գուցէ չափէն աւելի արժէք ընծայուի ինչ ինչ յիշատակարանաց, որք անչուշտ հին են, սակայն անոնց վաւերականութիւնը կրնայ կասկածելի երեւալ. ինչպէս են Բուրնաբուրիաշի գրութիւնքն առ Թագաւորն Եգիպտոսի։

Խոր հնութեան դիպաց վերաբերութեամբ՝ այսօրուան ընդունուած սկզբունքն է բացարձակ անկեղծութեամբ հաւատալ յիշատակարանաց, բայց զայն եւս պէտք չէ աչքէ վրիպեցնել, թէ մերձաւորագոյն հնութեան մը մէջ յերիւրուած, ու ժամանակագրութեան և ստոյգ իրողութեան քիչ շատ անմիաբան գրութիւններ կամ գրական հատուածներ կը գտնուին։

Միով բանիւ, Եգիպտոսի և Ասիոյ այդ վաղեմի պեռութեանց պատմութեան ու ժամանակագրութեան գլխաւոր գծերն երեւան հանելու համար կարեւոր է՝ այն բաւական խոր մթութեան մէջ,— ուր ժամանակաց անջրպետն զմեզ կը թողու, — անաչառ ընարութիւն մը ընել ընդ մէջ այն այլանդակ կամ հակասական տեղեկութեանց, զորս կ'ընծայեն յիշատակարանք։ Կ. Ե. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

Սկիւտար

ՁԲՕՍԱՆՔ Ի ՁԻՆԱՍՏԱՆ

Այս վերնագրով, Զէնկ-Քի-Թօնկ զօրապետը հատոր մը հրատարակած է ի Բարիզ լի նորօրինակ մանրամասնութիւններով իւր երկրին բարուցը վրայ։ Հետեւեալ հատուածները կը քաղենք որք հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուին.

Ինչպէս տեղի կ'ունենան ապստամբութիւնք

Ամէն տարի երիտասարդ թեկնածուները (candidat) կը ներկայանան նախ փոխ-քաղաքապետին, յետոյ քաղաքապետին, նահանգիանի(baccalauréat) դրաւոր քննութիւն մը անցուցնելու համար։ Թեկնածուներուն ընտրութիւնը վերջնական կը սեպուի այն ատեն միայն երբ կայսերական քննիչին առջեւ, որ մանաւորապէս պատուիրակ կարգուած է, մրցումի մը տեղի ունենայ։ Երկաստիճանի մրցումը (licence) երեք տարին անգամ մը կը կատարուի, ինչպէս նաեւ վարդապետութեան (doctorat) մրցումը. սակայն սոյն երկու վերջին մրցումները միւսնոյն տարին և միւսնոյն թուականին տեղի չեն ունենար. երկրորդ մրցումը տեղի կ'ունենայ դաւառին գլխաւոր քաղաքին մէջ այնան ժամանակ, իսկ երրորդը ի Բէյքին հետեւեալ գարնան ժամանակ։

Հաղուագիւտ բան մը չէ տեսնել երիտասարդ մը որ յաջորդաբար ընդունուած է սոյն երեք քննութեանց, յաղթապատած դառնալ իւր հարենիքը ուր քիչ մը առաջ իւր ընտանիքը հանդէսت վիճակ մը ունէր։ Վասն զի ի մեզ, մրցումները ազատ են ամենուն համար, բայց ի անոնց համար որ անպատիւ արհեստներ ի գործ դրած են։ Գործաւորի մը ընտանիքը որ բաղդաւոր է ունենալ զաւակ մը որ ընդունուած ըլլայ քննութեանց, կ'ըլլայ այս պատճառաւ միայն ազնուապետական և ծնողք իսկ կ'ընդունին իւրեանց զաւկին ընդունած պատիւները։

Լաւ հասկնալու համար հասարակութեան քաջալերական և համակիր ցոյցերը և այն բարի նախանձը որով կը ներշնչուին դրագէտները ընդունելու փափաքէն, հարկ է տեսնել յաղթողներուն եղած պատիւները ժողովրդեան կողմէն։

Երբ պսակաւորաց անունք հրատարակուին, վարչութեան պաշտօնեայք կուգան մեծ հանդէսով, կը բերեն անուանումը տպեալ ահագին թղթերու վրայ, զորս կը փակցնեն ընտրելոյն տանը վրայ։ Հրախաղութեան փամփուշտներ կ'արձակուին զանոնք ընդունելու համար և կը վառուին մամեր և խունկ երկնից և նախահարց առջեւ ի նշան շնորհակալութեան այն մեծ պատուոյն որ շնորհուած է յաղթողին։ Օր մը կ'որոշուի յաղթութեան հանդէսը տօնելու համար. այդ հանդիսին կը մասնակցին բոլոր երջանիկ թեկնածուները։

Աւրջոյսին՝ ընտանիքներն արդէն զարդարած են իրենց բնակարաններն, ամենուն շնորհաւորութիւններն ընդունելու համար։ Թեկնածուներն ալ դուրս կ'ելլեն դահաւորակներով ոյցելութիւններ կատարելու համար. կը կրեն մասնաւոր հագուստներ իրենց ամուսնոյն ազգականներուն կողմանէ զրկուած, իսկ եթէ յաղթողը դեռ ամուրի մըն է՝ ամենէն մօտաւոր ազգականներուն կողմանէ զրկուած հագուստները կը կրէ։

Ցաջող քննութիւն մը իրենց առջեւ կը բանայ բոլոր ճամբաները. փափաքելու բան մը միայն եթէ կայ, այն է չի հասնիլ նպատակին. երբ անգամ մը ընդունուի մէկը, բաղդը չենած է։ Ամուրի դրագէտը կը գտնէ իսկոյն հարուստ ընտանիքներ որք իրենց աղջիկը պիտի առաջարկեն իրեն ի կնութիւն։ Դիւրին է ուրեմն մակարերել թէ օրէնքը կրթութիւնը պարտաւորիչ ընելով, այնչափ անհրաժեշտ չէ երկրի մը մէջ ուր ուսմունք կրնան ի մի վայրկեան փոխել ընտանիքի մը վիճակը։ Փառասիրութիւնն ի ընէ կը մղէ զմարդիկ կրթութիւն մը տալ իրենց զաւակաց։

Բանաստեղծութեան հրաշագործը

Երբ ամբողջ մրցողք ներկայ լինին, անոնց առջեւէն կ'անցուցնեն սալոր մը յորում կանխաւ պատրաստուած են թղթէ գնդակներ որուն իւրաքանչիւրը կը պարունակէ պաշտօնի մը անունն, օրինակի համար ՓՈՍՏ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ, ԲԵԿԱԾՈՒ։ Այսպէս կ'ընտրուին երկու քննիչ, չորս կամ ութ ընդօրինակիչ, թեկնածուներուն թուոյն համեմատ։

Քննիչներէն մին այն ատեն գիրք մը կ'առնու, կը բանայ ուր որ պատահի. միւսը թիւ մը կ'ըսէ, 9 օրինակի համար. կը կարդացուի էջին ինեներորդ տողն և ներկայացող խօսքն, առածը կամ բառը մրցման նիւթը կ'ըլլայ։

Նիւթն որոշուելէն վերջը, սեղանին վրայ ուրիշ սալոր մը կը դրուի որուն կցուած է զանգակիկ մը որ դերձանի մը ծայրը վառած խունկէ ձող մը կրէ. կէս ժամէն խունկը կը վառի. դերձանը բոցերէն այրելով կը ձգէ գաւազանիկը որ հակաքաշի տեղ կը ծառայէր զանգակին։ Զանգակը կը զարնէ և սալորին խուփը կ'ինայ, այնպէս որ այլ եւս կարելի չէ ուշացողներուն դրութիւնները սալորին մէջը դնել։

Ընդօրինակիչները սալորին մէջ դրուած դրութիւնները կ'առնուն և ամենքն ալ կ'օրինակեն միեւնոյն թերթի մը վրայ, քննիչներուն ենթարկելու համար. այս կերպով անանուութիւնը ճշդիւ պահուած կը մնայ։ Երբ քննիչները կատարած են իրենց ընտրութիւնը, պատդամի մը բարձրէն որ փոխուած է տեսակ մը բեմի, կ'արտասանուին լաւագոյն դատուած ոտանաւորներն։ Իւրաքանչիւր օր արդէն կրնայ քանի մը անգամ նոյն նիւթին վրայ գրել, սակայն պարտի փոքրիկ գումար մը վճարել մէն մի գրութեան համար։ Այդ ստակով կը գնուին թուղթը, գրիչները, մելանն և մրցանակներն որով պիտի վարձատրուին յաղթող հանդիսացողները։

Մրցանակարաշխութենէ վերջը, կը վերակսին փորձերը փոխն ի փոխ. այս անգամ երկու առաջին պսակաւորները կ'ըլլան քննիչ և այսպէս հետզհետէ։ Երեկոյին՝ հանդէսը կը վերջանայ սեղանով մը։

Բանաստեղծութեան հարցասրունքը

Օրին մէկը, առաջարկուեցաւ ինձ կիսաբձանս չենել տալ. դնացի արհեստաւորի մը քով որ նստեցուց գիս իր դէմը. լայնաձաւալ գորգով ծածկուած սեղան մը կը բաժնէր զմեզ իրարմէ։ Շատ ոգեւորեալ խօսակցութիւն մը սկսանք. խօսակիցս եռանդուն միտք մը ունէր և զարմանալի դաղափարներ մը իր գաղափարներուն մէջ։ Բոլոր ըսածներուն ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէի, սակայն դիտեցի որ ձեռքերը շարունակ սեղանին տակը կը պահէր. այս բանը խիստ հետաքրքրեց զիս, մանաւանդ որ կարծես թէ եռանդեամբ կ'երերցուներ զանոնք։

Ժամէ մը վերջը—խօսակցութեամբ զբաղեալ—ելլելու վրայ էի, երբ խօսակիցս հանեց յանկարծ սեղանին տակէն կաւէ զանգուած մը ըսելով ինձ. «կը նմանի՞»։

Մեծ եղաւ զարմանքս տեսնելով կիսարձանս այնքան արագ նախագծուած, բայց կարգէ դուրս փարժութեամբ յօրինուած և խիստ նման։ Աւելի զարմանալին այն է որ արհեստաւորը չէր տեսներ կաւը, այլ մի միայն օրինակին դէմքը։ Ինչ յաջողութիւն ձեռքի հարկ է աշխատելու համար այսպէս խարիսխելով, մատերը ծառայցնելով միանգամայն իբրեւ գործիք և իբրեւ աչք. չոչափելիքը տեսանելիքին տեղը բռնէ։

Զինասպանն բառ ի բէյը— ղոյն պարբասպելը արհեստը

Ամէն մարդ գիտէ որ թէյը մեր սիրական բմպելին է, բայց չ'գիտեր թերեւս ինչ կարեւոր դեր կը խաղայ մեր կենաց մէջ։

Զպիտի երկարաբանեմ ատ անոր մշակութեան և պատրաստութեան վրայ որ քիչ թէ շատ ծանօթ են. պիտի բաւականանամ միայն իօսելով այս թանկագին համեմատ տունկին ըսպառման եղանակին վրայ։

Փոխանակ՝ սրճարաններու, ինչպէս յեւրոպա, թէյ խմելու վայրեր կան ամենուրեք Զինաստանի մէջ։ Նոյն իսկ խանութներու մէջ մինչ կ'սպասէք ձեր յանձնարարութեանց կատարման, նախ կը բերուն ձեզ գաւաթ մը թէյ որպէս զի չի նեղանաք և համբերէք։ Փողոցներու մէջ, ամառ ատեն սառուցիկ տաքին ժամանակը, բարեսէր ընտանիքներ կը զետեղեն միշտ իրենց դրան առջեւ խոշոր թէյի աւազան մը զոր շարունակ լի կը պահեն, որով ժողովուրդ կարող կ'ըլլայ իւր ծարաւը յագեցնել։

Հարուստ դասին խմած թէյը միշտ կանաչ թէյն է, այսինքն մատաղ ծիլեր, նոր բացուած փոքրիկ տերեւներ, որք կը չորցուին արեւդակին դէմը։ Իսկ սեւ թէյը հասունցած տերեւներն են որք կրակով կը չորցուին. ահա այս է երկու տեսակ թէյերուն ամբողջ տարբերութիւնը. բայց երբեք չեն ենթարկուիր ոչ մին ոչ միւսը օր եւ է արհեստական գունաւորումն։ Ցարակոյս չկայ թէ թէյին տեսակը կը տարբերի երկրին համեմատ, ինչպէս որ գինիին տեսակը կախում ունի դային արտադրող հողէն։

Ցաւ Քիւէն գաւառին ներսերը, ուր լերան վրայ վանք մը կայ որ լաւագոյն թէյը արտադրող ծառ մ'ունի. Քահանայք չեն ծախեր զայն, կը վերապահեն նշանաւոր մարդոց համար երբ այցելութեան գան մենաստանին։ Փոքրիկ դաւաթի մը մէջ տասնի չափ տերեւներ կը դնեն և լեռնէն բղխած պատաւական ջրէն կը լեցուցնեն վրան. դաւաթին բերանը կը դոցեն քանի մը վայրկեան թրջոց դնելու համար. իսկոյն սքանչելի անոյշ հոտ մը կ'ելլէ, և խմածիդ պէս կ'զգաս ոչ միայն ֆիզիքական հանգստութիւն մը այլ նաև բարոյական զուարթութիւն մը։ Հետաքրքրութիւն ունեցայ այս տեսակէն դաւաթ մը թէյի մէջ մէկ քանի բրինձը հատիկներ նետել. բրինձն խոկոյն հալեցաւ։ Հակեցայ այն ատեն այս ըմպելիքին զօրաւոր ազդեցութիւնն, իւր կենսատու ներգործումը մարդուն մարմնոյն վրայ և շատ քանակութեամբ խմելու անկարելիութիւնը։

Թէյն այն ատեն միայն լաւ է երբ պատրաստուի անձրեւի կամ աղբիւրի ջրով և երբ այս ջուրը տաքցուի որոշեալ աստիճանի մը, եռացումը մէկ քանի վայրկեանէ աւելի տեւելու չէ. երբ պղպջակներ երեւան եռեսին վրայ, ջուրը բաւական եռացած է։ Բայց ասկից ամենն որուն մէջ ջուրը կը տաքնայ այլ և այլ նիւթերէ շնուած ըլլալու է. ճշմարիտ սրբահարները նիւթենէ ամաններ միայն կը գործածեն, տեսակ մը եփուած հող որուն ներքին մասը ջրկեղուած չէ։ Այս կերպով պատրաստուած թէյը խնայողական, առողջարար և ընտիր ըմպելիք մ'է։ Շարունակ կը խմենք, մինչեւ իսկ պառկելու միջոցին, միշտ առանց շաքարի և երբեք չդրդռեր։

Հայրենակիցներէս մեն ըսաւ ինձ թէ Եւրոպացիք, գլխաւորաբար Անգլիացիք ընաւ չեն գիտեր թէյը պատրաստել, նախ՝ դային կեռացնեն, երկրորդ՝ ալքոլներ կը խառնեն որով հոտը կը կորսուի, վերջապէս շաքարով ալ համը չմնար։ Թէյը՝ պէտք է առ առաւելն հինգ վայրկեան թրջոց դնել և պայծառ հաւիս թէ դեղին դոյն մը ունենալու է։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՄԱՆԿԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.

Պ. Ժիւլ Սիմոն իր քրոնիկներուն մէջ կը չարունակէ քրքրել Մանկանց պաշտպանութեան խնդիրը։ Իր յորդորանաց վրայ, Մանկութեան պաշտպան ընկերութեան բաժանորդ գրուած են բազմաթիւ անձինք։ Պ. Ժիւլ Սիմոն Թ-ի վերջին թիւերէն միոյն դարձեալ կը խօսի այս խնդրոյն վրայ, իրեն առիթ ունենալով ընկերութեան ընդհանուր քարտուղարին մէկ նամակն, ուստից բառ առ բառ կ'ընդօրինակէ հետեւեալ մասը.

«Մեր տղաքներէն մին, որ, տասնուութ ամիս առաջ, պզտիկ գող մըն էր, «այս օրերս այնպիսի վարմունք մը ունեցաւ որ կարծեմ վարձատրութեան արժանի է։ 88 ֆրանք պարունակող թղթապանակ մը գտաւ։ Մեծկուեցաւ սարդրչի մանչու մը հետ որ կ'ուզէր զայն իրեն սեպհականել և ոստիկանապետին տարաւ թղթապանակը։ Տասնեւչորս տարեկան է։ Անունն է...»

«Անունը կը ջնջեմ, կը շարունակէ Պ. Ժիւլ Սիմոն, սկիզբի ածականին համար։ Բայց, շիտակն, անունն ալ կրնայի տալ։ Տասներկու՝ տարեկան հասակին մէջ գողութիւն ըրած էր, և կը տեսնէք ահա թէ ինչ կ'ըլլայ այժմ տասը փոխարէն։ Եւ ինչո՞ւ համար գողցած էր։ Շատ հաւանական է որ հրաման ստացած էր տասը համար։ Ո՞ւսկից։ Իր հօրմէն գուցէ։ Լաւ մտածեցէք. հայրն, որ բարոյականի բերանը պարտի ըլլալ, գողութեան կը վարժեցնէ զայն, կը հարկադրէ որ բռնարարէ բնութեան օրէնքն և գրուած օրէնքը։ Գուցէ եւս իր հօրմէն ծախսուած էր այն թշուառականին որ կը շահագործէր զայն, կամ փողոցի մը անկիւնը գտնուած և մեծցուած էր, ոչ թէ գթութեան համար, այլ շահամոլութեան և կողոպտուի յուսով։ Առատուն ըսեր են նմա. «Այս իրիկուն հինգ ֆրանք պիտի բերես, թէ ոչ կերակուր չպիտի ուտես»։ Այդ տղան անօթի է. անօթութիւնը կը կրծէ իր աղիքները։ Ընտաներաբար կը զրուցուի թէ անօթութիւնն է որ զայլը անտառէն կը հանէ։ Անօթութիւնն է որ գայլ դարձուցած է այդ տղան։ Իր հայրը կամ տէրը, զայն անօթի պահելով չ'շատանար, կը ծեծէ ալ։ Բարկութեան ատեն արուած հարուած մը չէ այդ ընդհանրապէս։ Ճարտարութեամբ կարգադրուած տանջանք մըն է։ Եւ, ասոր հետ մէկտեղ, ո՞վ իրեն խօսած է ուրիշին իրաւունքին վրայ, կատարելի պարտականութեան վրայ, օրէնքին սրբազան հանգամանքին կամ Աստուծոյ կամքին վրայ։ Իր խելքն հոգին երբեք չէ ընդունմարած երկինքը. երբեք մարդ մը չէ ողջագուերը զինքը. սերեցեալ ձեռքի մը արի և արդար սեղմումը չէ զգացեր, ու չէ ճաշակեր, աշխատութեան խիստ ուրախութիւնները։ Ի՞նչպէս պիտի կանգնէր այդ անկումէն։ Աստուծոյ մէկ հրաշքը պէտք էր, կամ մէկ հրաշքը գթութեան։

«Գթութիւնը պէտք չունեցաւ մեծ ճիգ մը ընելու, ոչինչ բան մը բաւեց։ Երբ մանուկն զգաց թէ զինքը կը սիրէին, սկսաւ սիրել նման սքանչելակերտ ժամացոյցի մը, ուր իւրաքանչիւր զսպանակ իր տեղն է, և որ անշարժ կը մնայ ցոլշավ մասամբ չորուն, ճոճանակին գոյացուցած մատերիդ, բոլոր մեքենայները կ'սկսին շարժիլ ներդաշնակ կանոնաւորութեամբ։ Մի՞շտ յիշեցէք թէ չարիքն անհուն է և թէ բարիքն կատարելը շատ դիւրին է։»

—

ՁԱՏԻԿՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ.

Բեդրոպաւլիկ կը գրէն առ Ֆիկարօ.

«Քրիստոս վոտքը. Քրիստոս յարեաւ։

«Ռուսի մը համար անկարելի է և մեր ազգային սովորութեանց բոլորովին կառակ պիտի ըլլար այս նամակն սկսիլ այս երկու բառերէն տարբեր կերպիւ, որք այս շարթու կը լսուին պատանեաց և խրիմիներուն, քաղաքաց փողոցներուն և գաւառներուն մէջ։ Քրիստոս վոտքը կ'ըսէ երիտասարդը չիմնոս օրիորդին, և երեք անգամ կը համբուրէ զայն։ Մանկամարդ աղջիկը չհամարձակիր մերժել այս երեք համբոյրները, մեզ մը պիտի ըլլար Շատեր անհամբերութեամբ կ'սպասեն Զատիկն գիշերուան՝ «Քրիստոս էյոյի երաւունքն ունենալու համար, այսինքն եղբայրաբար գիրկընդխառնիլ սիրուն կանանց հետ որք ներմակներ հագած են այս տիեզերական տօնին համար։ Առաջուց կը հարցնեն կը փնտռեն թէ ո՞ր եկեղեցւոյ կամ մատրան մէջ պիտի հանդիպին ամէնէն աւելի վայելուչ բարեկամուհիներու։ Որտին խորէն ամէնէն աւելի նախընտրած բարեկամուհւոյն մօտ կը կենան, և քահանայն երեք անգամ աւետիսը տալուն և դպիրք ուրախութեամբ զայն կրկնելուն պէս, կը ծռին դէպի իրենց դրացուհին, Քրիստոս վոտքս ըսելով, եւ կը համբուրեն զիրար։ Ցետոյ եկեղեցւոյն շրջանը կ'ընեն՝ երիտասարդաց եւ ծերոց հետ ողջագուրելու համար։

«Այլուր, տան տէրը կը հաւաքէ իր սպասաւորները։ Առանցմէ իւրաքանչիւրը կարմիր հաւկիթի մը ունի զոր յարգանօք կը մատուցանէ իր տիրոջ, ի փոխարէն ուրիշ հաւկիթի մը զոր ան առաջուց պատրաստուած ափէի մը մէջէն կ'առնու։ Ագնուականը, բարձր պաշտօնատարը, զօրավարը կամ հարուստ փաստաբանն, իրենց եղբորը պէս կը համբուրեն իրենց սեղանապարքարը, կառապանը և մինչեւ իսկ դռնապանը։

«Բեդրոպաւլիկի մայր եկեղեցիներուն մէջ, ամենքը խոնուած է մինչեւ հրապարակներուն վրայ։ Հետաքրքրական տեսարան մը կազմեն այս մարդիկ որք տեղ չեն գտներ հակառակ եկեղեցեաց մեծութեան յատին, գլխաբաց, իւրաքանչիւրն ի ձեռին ունենալով վառած մամ մը։

«Բայց ռուսական ճշմարիտ Զատիկն, այն որ կը սարսռացնէ մեր նախնիքն իրենց գերեզմաններուն մէջ, Մոսկուայի Զատիկն է, որ կէս գիշերուն կը ծանուցուի Իվան Վէլիքի խոշոր զանգակով, իր մեծութեամբը մէկ հատիկ։ Այս պատմական զանգակին ծանր և վեհաշուք ձայնը կը գերազանցէ միւս բոլոր վանգիւնները զորս այդ հանդիսաւոր ժամուն կ'արձակեն սպիտակ պատերով քաղաքին տասնամեայ տասնամեայ եկեղեցիները. ծանուցանելով թէ Օրթոդոքս սուրբ Ռուսիան միշտ մի և հաւատարիմ է։ Ռուսը նախամեծար կը համարի միշտ ի Մոսկուա գտնուիլ այս տօներուն համար։

«Ճշմարիտ եղբայրակցութեան օրն է այս մեր մէջ հզօրներուն եւ տիրաններուն, հարուստներուն եւ աղքատներուն մէջտեղ, որք միւսնոյն յյսով տոգորուած են։ Անհուն հայրենեաց վերեւ, որ պատրաստ է վերանիլ երկարաւոր ձմերուան սառնամանեաց տակէն, անուշ եւ զուարթ շշուկ մը կը լսուի.

—Քրիստոս յարեա՛ւ։»

Արիկեան Միհրան էֆէնտիի յօրինած Թուրքերէնէ Հայերէն Գաղիերէն ընդարձակ բառարանի 59դ տեսարն հրատարակուեցաւ որ կը հասնի մինչեւ Դեռեռ բառը։

ԲԱՑ
Rákoczy
ԳԻՆՈՍ
իբր ապահով առողջարար
ԼՈՒԾՈՒԼԱԿԱՆ մինչեւ, յանձնարարեալ նշանաւոր բժշկներու կողմէ որովայնի հիւանդութեանց, արեան կարծրացման (engorgement) և արիւնարեթական, լեզուի երկամանց և խուլային հիւանդութեանց համար, նոյնպէս ջերմի, յոգնութեան, մարթի բորբոքման, գիւղութեան ևն։
Կը ծախուի ամէն գեղարձաններու և դեղավաճառաց քով։ 358 6—12
Հայցել՝ ԵՂԻՍԱՐԹ ԼՕՋԸ Ի ՊՈՍՏԱԲԵՆԴ

ԱԶԴ

Ցաջերկան չոգենաւը, Լիվերպուլն աստ կ'սպասուի տպրիլ 28ին։

Խ. Ս. ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ Ցաջերկանի ընդ.

ՍԳԱՐԻ ՄՕՌԻՒ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եբլոզլ, կ. Պոլիս, 13 գեկտ. 1888

Պարոնայք Սիրոյ և Գօսէն,

Կը ցաւիմ որ պատճառական գիրքս Ձեզմով էլեմ փորձեր ընել, այլ համանման ուրիշներու փորձերուն ի այն բժշկայ որոց գործածեն յանձնարարեալ զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը տպարարեմ որ ձեր Մորուս ձրան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբեռնելով և մարսելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պատարաժական գիտութիւնն ի գործուց անտի հաւակած է, մանաւանդ այս յոգնաղ պատարաստութեան մէջ։

Տ՛. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Թժիկ Ա. Հ. Սուլթանին

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ
ՄԱՏԵՆԱԳԻՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ

Ա. Տ. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆԻ

10, Խավիար Խան, Գալաթիա

Ձեռագիր և հնատեւեալ պայմաններով կարելի է ստանալ. Փարիզի գրավաճառաց հրատարակութիւնքը։ Բերուած գրքերը ճիշդ ցուցակներուն գնով են։ Վճարմունք կը լինի ԱՊՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔՈՎ, 100 ֆրանքի և անկից պակասի յանձնարարութեանց համար։ 415 1—12

ԳՈՒԴՈՐ ՇԷՐՊԷԹԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱՐՈՑԱ

Վ. Կայեալ յատամնաբուժական վարժարանէն Փարիզու

Պատիւ ունի ծանուցանել Ցարգոյ հասարակութեան՝ որ իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն յետոյ, Բէյօ, Բլաս տը Թէռնէլ, Թիւնէլի ճիշդ դիմացը, Բաստէ տը Թիւնէլի մէջ։
416 1—6

ԻԼԱՆ

ԲՕՍՖՈՐ. Վէ ԹԷԼԷԳՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Պէյ Բազարընտան Սիվրիհիսարա թէմատիս օլունճագ խաթթը թէլէգրաֆի իշուն մուգթադի 1350 ատէտ ցիւրէնիք մսուլ օսմանը իսլամթիւրը մէվգրի միւնագասայա գօնուլուզ իչպոլ չէհրը նիսանըն օն ալթընճը սալը կիւնի իհալէի էվվէլիէսի վէ իրթէսի չարշէնպէհ կիւնիսէ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունճագընտան իթթայա թարիպ օլունճագլարը վէ չէրաթթը սարիէսինի էօյրէնմէք խաթէյէնլէրին թէէմինաթ ագչէսի իլէ վէ եախօտ միւթէպէր քէֆիլլէրի իլէ թէլէգրաֆի վէ Բօսֆոր նէզարէթը ալիսէսի մէֆիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իսլէմէլէրի իլան օլունուր։

5 Նիսան 306 417

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Արապ սապօնը Գէյէյի ճէտիտ տօգուզ պին պէշ եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի տէօրթ զուրուշ։

Մարսիլիա թուրգալը Գէյէյի ճէտիտ օն պիր պին իքի եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ տօգուզ փարա։

Շարապ թօրթուսը Գէյէյի ճէտիտ եէտի պին տէօրթ եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի տօգուզ զուրուշ։

Քէօք պէյսը Գէյէյի ճէտիտ տօգուզ պին պէշ եիւզ եէթմիշ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի տօգուզ զուրուշ։

Զէյթէյլով Գէյէյի ճէտիտ տէօրթ եիւզ էլլի, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի օվթուզ տօգուզ զուրուշ։

Զամ եաղը Գէյէյի ճէտիտ տէօրթ պին պէշ եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ ալթը փարա։

Սարը պագամ Գէյէյի ճէտիտ իքի պին, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ պէշ փարա։

Կէօզ լիաչը Գէյէյի ճէտիտ իւչ պին տօգուզ եիւզ եիրմի, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ օն տօգուզ փարա։

Գրբրմ թարթար Գէյէյի ճէտիտ ալթը եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի օն իւչ զուրուշ օվթուզ փարա։

Պէյազ փօթաս Գէյէյի ճէտիտ իքի պին ալթը եիւզ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ եիրմի փարա։

Հարուպ պալը Գէյէյի ճէտիտ իքի պին իքի եիւզ եէթմիշ պէշ, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի պէշ զուրուշ օն պէշ փարա։

Բիւքիւրա Գէյէյի ճէտիտ իքի եիւզ էլլի, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ օն պէշ փարա։

Թիրպայ Գէյէյի ճէտիտ պին, պէհէր Գէյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ օն տէօրթ փարա։

Զիվիտիք Գէյէյի ճէտիտ պին իւչ եիւզ, պէհ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸ ԵՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վճարեալ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ աւուծած ընդամենն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՒ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 — **ՄԱՐԻԹԱՅՄ.** — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գումիսիոն խանի անկիւնն երկրորդ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Գ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

LA ROUENNAISE

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճերէմեան խան, Գամմոնտոյի Պանդային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

166

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՉԱՌԱՏ ԻՒՂ

ԻԲՈՓՈՖԷՔ ՊԼ ՀՅՈՎ Ի ԽՈՊՈՅՍ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է
Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ,
Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճղութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժահամ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԶԷԼ 81

GUERISON Prompte et Certaine!

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE — PHARMACIE de Paris
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԶԻՖ ՔԱՆՉԱՒԻԹԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԻԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 64

Լ'ԷՍՊԷՐԱՆՍ L'ESPERANCE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Արտօնեալ Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Ստորագրեալ »	»	1,000,000
Վճարեալ »	»	864,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ գտնուած ապրանքներ՝ խիստ դիւրամատչելի դներով և ամենաշահաւոր պայմաններով։

Ընկերութիւնս մեծագումար գործեր կարենալ ապահովագրելու համար միացած է Եւրոպական չորս կարեւոր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագլուխը կը հասնի առաւել քան 16,000,000 ֆրանքի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս Ընդհանուր Գործակալութեան, ի Պոլիս, Պահչէ Գարու, Ճէլալ պէյ խանի ճիչտ դէմ թիւ 21-22։ Ընդհանուր Գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ
ՍԱՀԱԿ ԳԱՏԻՖ և ԸՆԿ.

320

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Թիսոտ յարմար է ներկելու հնամաշ կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամրողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն սեւթափանցիկ կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիզմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդական կաշեանուռները։

Գործածման եղանակ. Դեղերկին առարկային թնամեմ սրբէ, այնպէս որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին քսէ, կամ՝ սպունգի տորով մը կամ վրձնով։ Թրջուած մասերն ոչինչ մնալու կը չորայ։ Զգուշանալ վերջերն։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՍՊՈՒՆՏ ԳԱԲՐԻԱՆԱՆ, Աղգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վլրվատա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շեշլեի Թրամուէյէն, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 7

ԴԻՐԼ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՒՑ

Ցաթիր Ալիրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անհոտն թաղադրութիւն մի է զուտ բուսեփնից, է դառնահամ և ապրու կպգուրիր ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան մանաւանդ դարերու ներքու կիսոյ վատ ու ապականալ ոգորէն, որոնց օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անիշ բեւի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնէն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց ամ անուններ տրուած է։ ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղերուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այդերի ջերմի ու տենդից դեղն կը մնայ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և գործս կը մանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգիչ հանմամատ գործածուի։ Կը ծախսի Մինասեան և բնեկեցաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 181

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀԱՆՋԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղն վայելեալ համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուէլ կ'ըստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն հնդկի թանգանութեանց վրայ, ի Ուիֆ, Քնկոմոնտ.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուի յամառ հազէ սեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանին անիսոնի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փաքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի սոնոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն պլլոց։ (Սար.) Վ. ԼԻՆԶԼԻ, Նեգրի թանգանութեանց»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղորու վաճառականաց քով, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպհոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
Մ. ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱԲՐԻԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վլրվատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 67

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Ապրիլ 9 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ տեսութիւն

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբէրն կամաքէ ելնող ընթեռաւոր երթեւեկումներ։

Ժ. Ա.	Ք.
11 40 Եէնիմ. Մեզարդ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք Պօղ. Ր. Հիսար (Անոավուտգիւղի ընդհանուրն հետ պիտի հաղորդակցի)	19
12 40 Եէնիմ. Մեզդ. Պեյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար [Անոավուտգիւղի ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի Ուրբաթ օրերը ժամ 1 15ին, Պեկէքի ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի)	18
2 Եէնիմ. Մեզարպ. Պեզիւբ. Թարապ. Եէնիքէյ Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեկէք (Պեկէքի ընդ. ին հետ հաղորդակցի բացի ուրբաթէ)	17
2 15 Ր. Ա. Դալաթ Մեզդ, Պեյ. Թարապ. Պեյդօղ մինչև Դանտիլի Դանտ. ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը վանիք. Զէնկ. Պեյլ Գեդ. Պեշիք)	21
3 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեզիւբ. Թարապ. Եէնիք Սթէն. Միրկն Պոյճ. Ր. Հիսար Պեկէք Արնավ. Դուրդ. Օրթ. Պեշիք.	9
4 30 Եէնիմ. Մեզդ. Պեյ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեկէք Արնավ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	33
5 45 Եէնիմ. Մեզդ. Պեզիւբ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեկէք Արնավ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք	22
7 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեզիւբ. Թարապ. Պեյդօղ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Դանդճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Զէնկ. Պեյլեր Օրթաք. Դուդ. Պեշիք. Իսկ.	2
8 15 Ա. և Ր. Գավագ Եէնիմ Մեզարպ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Սթէնիա Միրկ. Ր. Հիսար Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	21
10 — Մեզարպ. Պեզ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ.	20
Ուրբաթ երեքշաբթի կամաքէ ելնող ընթեռաւորներ	
11 30 Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	33
11 35 Եէնիք. Սթէն. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեկէք Արնավ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	22
12 — Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	22
12 30 Ր. Հիսար Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք.	2
1 5 Պեկէք Արնավուտ. Դուրբ. Օրթաքեյ Պեշիքթաշ	25
1 30 Ր. Հիսար Պեկէք Արվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշ. Գապ.	28
2 15 Պեկէք Արնավ. Դուրբ. Օրթաք. Պեշիք.	22
3 — Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշ. Գապ.	25
3 50 Պեկէք Արնվ. Դուրբ. Օրթ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ)	23
11 10 Պեկէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ր. Հիսարէն	25
Ուրբաթ երեքշաբթի կամաքէ ելնող ընթեռաւոր	
12 — Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուդ.	20
1 — Պեյդօղ Բաշպ. Զաւպուգ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիքեյ Զէնկիլքեյ (Զէնկիլք. պիտի հաղորդակցի)	23
12 50 Պեկէք Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուդկ. Պեշիքթաշ	33
3 — Պեյդօղ Բաշպ. Զաւպուգ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտլ. (Գանտլ պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուդկ. Պեշիք.)	21
2 — Զէնկիլ. Պեյլեր. Գուդկ. Իսկ.	20
3 35 Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ. Պեյլեր. Գուդ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ)	18
4 25 Գանտ. Վանիք. Զէնկիլք. Պեյլերպ. Գուդկ. Իսկիխտար (Բացի ուրբաթէ)	17
5 15 Պեյդ. Բաշպ. Զաւպուգ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտի. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուդկ. Պեշիք	28
6 45 Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Զէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուդ. Պեշիք. Իսկ.	25
9 20 Պեզիւբ. Թարպիա Պեյդ. Բաշպ. Զաւպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուդ. Իսկիխտար	28
10 20 Գանտլ. Զէնկ.	19
11 — Գուդկ էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ)	22
10 55 Զէնկ ուղղակի կամուրջ	2
(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եղբէրն երթեւեկող ընթեռաւոր ժամերը	
1 15 Պեշ. Օրթ. Գուբ. Ա.նվ. Պեկէք Ր. Հիս. Պոյաճք. Եէնիք. Թարապ. Պեզիւբ. Մեզարբ. Եէնիմ.	19
2 30 Պեշիք. Օրթաք. Գուբ. Արնավուտք. Պեկէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պեյ. Մեզարպ. Եէնիմ.	33
3 — Գալաթա. Իսկ. Պեշիք. Գուդկ. Օրթ. Պեյլեր. Զէնկիլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտիլ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պեյդ. Թարապ. Պեզ. Մեզ. Եէնիմհալլէ	2
4 — Պեշիք. Օրթ. Գրբ. Արնվ. Պեկէք Ր. Հիսար Պոյճ. Եէնիք. Թարպ. Պեյդ. Մեզար. Եէնիմ.	22
5 15 Իսկ. Պեշիք. Գուգկ. Օրթաք. Պեյլ. Զէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտլ. Միրկ.	25
6 — Գալաթա. Պեշիք. Օրթաք. Գուբուբ. Արնավ. Պեկէք. Ր. Հիսար Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Պեյդ. Թարապ. Պեզ. Մեզարբ. Եէնիմ. և Գալաթաներ	21
7 — Պեշիք. Իսկ. Գուբգկ. Պեյլ. Զէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պեյդօղ Թարպ. Պեզիւբ.	23
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Մեզար. Պեզ.	20
10 — Պեշիք. Օրթ. Գուբ. Արնվ. Պեկէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պեզ. Մեզդ. Եէնիմ. (Ուրբաթները 9 15ին մինչև Խիրկեն և անտի 10ին ուղղակի կամուրջ)	17
10 40 Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք, Թարպ. Պեզիւքաբերէ. Մեզարբ. Եէնիմ.	21
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պեզ. Մեզդ. Եէնիմ.	19
11 35 Պեշիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք.	22
Կամուրջէն Ուրախանալու Երթեւեկող ընթեռաւորաց ժամերը	
12 15 Ուղղակի Պեշիք	33
1 35 Ուղղակի Պեշիք	22
2 25 Ուղղակի Պեշիք	25
2 55 Ուղղակի Պեշիք (Բացի ուրբաթէ)	23
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուբուբ. Արնավ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը 10 15ին և Ր. Հիսարէն վերադարձող ընդ. հետ պիտի հաղ.)	25
11 15 Գալաթ. Պեշիք. Օրթ. Գուբ. Արնավ. Պեկէք Ր. Հիսար. Պոյաճք.	28
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուբուբ. Արնվ. Պեկէք	2
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուբ. Արնվ.	25
Կամուրջէն Ուրախան եղբէր երթեւեկող ընթեռաւորաց ժամերը	
1 20 Իսկ. Գուգկ. Պեյլ. Զէնկիլքեյ	20
3 30 Իսկ. Գուգկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանտլ. Զաւպուգ. Բաշպ. Պեյդ.	23
2 55 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	18
3 45 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	17
9 25 Պեշիքթաշ. Գուբգկոնտ. Պեյլեր. Զէնկիլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 5 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշպ. Պեյդ. Թարապ. Մեզարպ. Գավագներ [ուրբաթները Պեշիք.]	18
10 15 Գուգկ. Պեյլ. Զէնկ.	2
10 40 Իսկ. Գուբ. (Բացի ուրբաթէ)	22
11 — Պեշիքթաշ Գուգկոնտ. Պեյլեր. Զէնկիլ. Վան. Գանտ. Պեշիք (Ուրբաթ օրերը Իսկ.	33
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Զուպ. Բաշպ. Պեյդօղ	23
11 45 Գալաթ. Գուբ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք.	20

ԻՍԿԻԻԽՏԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիխտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիխտար
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	6 30	Պեշիք	— —
— —	7 5		11 50	7 5
11 30	8 —	Վ.ոսփ.	12 45	8 15
12 15	8 20	Պեշիք	1 20	Վ.ոսփ.	9 5
1 —	9 —		2 —	9 50
1 45	9 30		3 —	Պեշիք	10 10 Պեշիք
2 20	Վ.ոսփ.	10 —	Ֆերոյ.	3 30	Վ.ոսփ	10 30 Ֆերոյ.
3 —	10 20	Պեշիք	4 —	10 40 Գ.Դ.
3 35	Ֆերոյ.	10 50	4 30	Ֆերոյոթ	11 —
4 —	Պեշիք	11 —	Դուգկ.	5 15	Վ.ոսփ.	11 20	Ֆերոյ.
4 30	11 10	Ֆերոյ.	5 15	Պեշիք	11 20
5 —	Վ.ոսփ.	11 20	5 45	11 50
5 30	Ֆերոյ	11 40	6 15	Ֆերոյոթ	11 55 Գ.Դ.*
6 5	12 5	6 35	Պեշիք.	12 5

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիխտարէն	Կամուրջէն	Կամուրջէն	Իսկիխտար
— —	6 30	Պեշիք	— —	— —
— —	7 5		12 22	— —
12 —	**8 —	Վ.ոսփ.	12 45	7 5
12 45	8 20	Պեշիք	1 30	8 15	Պեշիք.
1 30	9 —	Պեշիք	2 40	9 5
2 20	9 30		3 30	9 45
3 —	10 —	Ֆերոյ.	3 45	Պեշիք	10 10 Պեշիք
3 35	Ֆերոյոթ	10 10	Պեշիք	4 30	Ֆերոյոթ	10 30 Ֆերոյ.
4	Պեշիք.	10 40	4 30	10 40
4 30	11 10	Ֆերոյ.	5 —	Վ.ոսփ.	11 20	Ֆերոյ.
5	11 10	5 45	11 20
5 30	Ֆերոյոթ	11 40	6 15	Ֆերոյոթ	11 40
6 5	12 5	6 35	Պեշիք	12 5

* Այս երթեւեկութիւն շրջեց ոտներուն, և շաբաթ օրերը Գուգկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱԲԻՄ ԻՍՄԷԼԼԻՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45	Հաբէմէն Թարաճագ (բացի ուր. և կիր. օրերէն)	
5 15	» »	
10 40	» » (» » » »	
11 25	» » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին	
3 15	Կամուրջէն Հաբեմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի և ուրբաթ օրերէն)	
4 45	Կամուրջէն Հաբեմ անտի Թարաճագ (կիր. և ուր. օրերը ժ. 5)	
10 10	Կամուրջէն Հաբեմ անտի Սալաճագ (բաց է ուրբաթի և կիրակի օրերէն)	
11 10	Կամուրջէն Հաբեմ անտի Կարաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժամ. 10 30 ին)։	

ԻՍԿԻԻԽՏԱՐ ՕՒՐԲԷՅԻ ԻՄԷԼԼԻՍԻ

ԵՒ

ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄԱՒՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻՑ ԺԱՄԵՐԸ

3 35	Իսկիխտարէն	Գալաթայ	Սիրքէճի
5 30	Իսկիխտարէն	Սիրքէճի
10 —	Իսկիխտարէն	Սիրքէճի
11 10	»	Գալաթայ (եէնի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30	Սիրքէճիէն	Իսկիխտար
6 15	Սիրքէճիէն	Գալաթայ	Իսկիխտար
10 30	Սիրքէճիէն	Իսկիխտար
11 20	Գալաթայէն	Իսկիխտար

* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն։

Ցանկ. ՀՈՒԼՈՒ մեկնագրաւ ՀՈՐԴ ՀԱՅԻ, ԶԵՐԵՆԱՆԻ ԹՐԵՆՔ ԳՐՈՒՄՈՒ ՄԵՆՔ ՊԻՏԻ ԹՈՒՄ. 161

ՇՈԳԵՆԱՒԱԳԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԵԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայ և Բոմբէյ ամէն կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆուում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սիւրէյա որ ապրիլ 16ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 22ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արմենի որ պիտի մեկնի ապրիլ 30ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագրէքներ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեալ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՈՒՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէք
Մուհամէդ փողոց, Թիւ 14

371

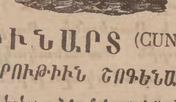

ՔԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ տարեկան երկու անգամ կը բանեն Լիվերպուլ և Արե-Լեւէս դիպ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկա	7718	Գանատեան	4841
Էրբրիա	7718	Պոթնիա	4535
Ելբիա	7391	Սամարիա	2574
Կրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բաւանիա	5587	Գալլա	2393
Ալեքսանդրիա	5517	Արաբիսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2248
Սիրիա	4557	Բալտիքա	2144
Ալբերտ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէսար	1876	Մորոգէս	1855
Շերպուրկ	1614		

Քիչ մը չոգենաւը, նաւապետ Ֆէնուիք, Լիվերպուլէն աստ կ'ապասուի ամսոյս 28ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼի էյրենկոպոլ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հաքլի փաշա խան,
196 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Մէքերկոնդի դիպ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդրաս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերա	4000	Սասքիա	3000
Օսմանլի	4000	Նեբրիա	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոդիա	800
Մակտաբա	3250	Օլինտա	800
Մարիսթիա	3250	Սէսիլ	700

Բերա շոգենաւ, նաւապետ Ճօնս, ամսոյս 10|22 ին Լիվերպուլէն աստ կ'ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ։